

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА

**ОДЕЉЕЊЕ ЗА ИНФОРМАЦИОНО-ДОКУМЕНТАЦИОНЕ
И БИБЛИОТЕЧКЕ ПОСЛОВЕ**

**ИНФОРМАТИВНИ
БИЛТЕН**

**БРОЈ 12
2019.**

Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове Управе за заједничке послове републичких органа већ више од тридесет година једном месечно објављује Информативни билтен, којим обавештава кориснике о обновљеном информационо-документационом и библиотечком фонду.

Обавештавамо кориснике да БАЗИ ПРАВНИХ ПРОПИСА Одељења за информационо-документационе и библиотечке послове Управе, која је дневно ажурна и притом бесплатна, могу приступити путем следеће интернет адресе:

<http://bpp.uzzpro.gov.rs>

Из наше базе која садржи преко 124.000 прописа и преко пола милиона скенираних страна службених гласила, за свега неколико минута може се добити како важећи тако и неважећи пропис, у штампаној верзији или електронском поштом, као што се може добити и телефонским путем свака информација о статусу траженог прописа.

БИЛТЕНИ у електронском облику могу се преузети на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-bilteni.html>

Целокупан библиотечки фонд може се погледати на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-knjige.html>

Дигитална библиотека налази се на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-digit.html>

За коришћење целокупног фонда, као и за информације о правним прописима објављеним у службеним гласилима, корисници се могу обратити Одељењу:

1. Немањина бр. 22-26,
телефон: 3616-296, 363-1620, 363-1104, 3613-734/лок. 1620 и 1104

или електронски: **biblioteka@uzzpro.gov.rs**

Главни и одговорни уредник: Смиља Богдановић, начелник Одељења
smilja.bogdanovic@uzzpro.gov.rs

Технички уредник: Јелена Васиљевић, орг.пријема и евиденције захтева корисника

Сарадници: Гордана Јуришић, документалиста
Смиљана Павков, документалиста
Гордан Горуновић, оператер за системе базе података
Лепосава Милановић, оператер припреме података
Радмила Тубин-Михајловић, орг.пријема и евиденције захтева корисника
Дејан Станојловић, оператер за системе базе података

Лектор: Смиља Богдановић
Коректор: Јелена Васиљевић

Компјутерска обрада: Радинка Мићовић, програмер софтверских решења и
Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове

ШТАМПА: УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА
Београд, Немањина 22-26

САДРЖАЈ

- 1.** Преглед одабраних правних прописа објављених у службеним гласилима Републике Србије, Аутономне Покрајине Војводине и Града Београда
- 2.** Списак претплата на дневне листове, службена гласила и часописе
- 3.** Преглед старих публикација
- 4.** Преглед нових књига
- 5.** Листа најчитанијих књига

1

**ПРЕГЛЕД ОДАБРАНИХ ПРАВНИХ ПРОПИСА
ОБЈАВЉЕНИХ У СЛУЖБЕНИМ ГЛАСИЛИМА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ
ВОЈВОДИНЕ И ГРАДА БЕОГРАДА**

УСТАВНОПРАВНИ И ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ

Службени гласник Републике Србије

Указ о постављењу на дужност изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Румунији, Стефана Томашевића, Службени гласник Републике Србије бр. 87/2019

Указ о опозиву са дужности изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Републици Мозамбик, на нерезиденцијалној основи, са седиштем у Преторији, Божина Николића, Службени гласник Републике Србије бр. 87/2019

Указ о постављењу на дужност изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Републици Маурицијус, на нерезиденцијалној основи, са седиштем у Преторији, Горана Вујичића, Службени гласник Републике Србије бр. 87/2019

Указ о постављењу на дужност изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Републици Мозамбик, на нерезиденцијалној основи, са седиштем у Преторији, Горана Вујичића, Службени гласник Републике Србије бр. 87/2019

Указ о постављењу на дужност изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Исламској Републици Гамбији, на нерезиденцијалној основи, са седиштем у Абуци, Ђуре Ликара, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Указ о опозиву са дужности изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Комонвелту Аустралија, Мирољуба Петровића, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Указ о опозиву са дужности изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Федеративној Републици Бразил, Вељка Лазића, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Указ о опозиву са дужности изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Канади, Михаила Папазоглуа, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Указ о опозиву са дужности изванредног и опуномоћеног амбасадора Републике Србије у Републици Индији, Владимира Марића, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Закон о изменама и допунама Закона о финансирању политичких активности, Службени гласник Републике Србије бр. 88/2019

Закон о изменама и допунама Закона о спречавању корупције, Службени гласник Републике Србије бр. 88/2019

Закон о изменама и допунама Закона о Агенцији за борбу против корупције, Службени гласник Републике Србије бр. 88/2019

Закон о изменама и допунама Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма, Службени гласник Републике Србије бр. 91/2019

Закон о допунама Закона о прекршајима, Службени гласник Републике Србије бр. 91/2019

Закон о изменама и допунама Закона о Војсци Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Судски пословник о измени Судског пословника, Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

Уредба о државном стручном испиту, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Уредба о управљању ваздушним простором, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Уредба о групацији Одбрамбена индустрија Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2019

Одлука о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Одлука о изменама Одлуке о одређивању великих техничких система од значаја за одбрану, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Одлука о избору председника Уставног суда, Снежане Марковић, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2019

Правилник о саставу конкурсне комисије, начину провере компетенција, критеријумима и мерилима за избор на положаје и извршилачка радна места у Републичком јавном тужилаштву, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Правилник о притужбеном поступку у Министарству унутрашњих послова, Службени гласник Републике Србије бр. 90/2019

Решење о разрешењу генералног конзула Републике Србије у Минхену, Савезна Република Немачка, Снежане Миљанић, Службени гласник Републике Србије бр. 88/2019

Решење о разрешењу генералног конзула Републике Србије у Штутгарту, Савезна Република Немачка, Божидара Вучуровића, Службени гласник Републике Србије бр. 88/2019

Акциони план за спровођење Стратегије интегрисаног управљања границом у Републици Србији 2017–2020. за 2019. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 89/2019

Стратегија одбране Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Стратегија националне безбедности Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори

Закон о потврђивању Споразума о сарадњи између Републике Србије и Евроцаста, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 14/2019

Заједничко саопштење о успостављању дипломатских односа између Владе Републике Србије и Владе Свете Луције, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 14/2019

Службени лист Града Београда

Одлука о Градском правобранилаштву Града Београда, Службени лист Града Београда бр. 115/2019

ФИНАНСИЈЕ И ПРИВРЕДА

Службени гласник Републике Србије

Закон о изменама и допунама Закона о пореском поступку и пореској администрацији, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Закон о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Закон о изменама и допунама Закона о републичким административним таксама, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Закон о изменама и допунама Закона о порезима на имовину, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Закон о престанку важења Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Закон о изменама и допунама Закона о порезу на добит правних лица, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Закон о изменама и допунама Закона о порезима на употребу, држање и ношење добара, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Закон о измени Закона о привременом уређивању начина наплате таксе за јавни медијски сервис, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Закон о изменама Закона о платама запослених у јавним агенцијама и другим организацијама које је основала Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Закон о изменама Закона о систему плата запослених у јавном сектору, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Закон о изменама Закона о платама службеника и намештеника у органима аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Закон о допунама Закона о јавним предузећима, Службени гласник Републике Србије бр. 88/2019

Закон о јавним набавкама, Службени гласник Републике Србије бр. 91/2019

Закон о изменама и допунама Закона о привредним друштвима, Службени гласник Републике Србије бр. 91/2019

Закон о изменама и допунама Закона о јавном дугу, Службени гласник Републике Србије бр. 91/2019

Закон о изменама и допунама Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама, Службени гласник Републике Србије бр. 91/2019

Закон о допунама Закона о царинској тарифи, Службени гласник Републике Србије бр. 91/2019

Закон о изменама и допунама Закона о играма на срећу, Службени гласник Републике Србије бр. 91/2019

Закон о изменама и допунама Закона о дувану, Службени гласник Републике Србије бр. 91/2019

Закон о изменама и допуни Закона о Централној евиденцији стварних власника, Службени гласник Републике Србије бр. 91/2019

Закон о изменама и допуни Закона о посредовању у промету и закупу непокретности, Службени гласник Републике Србије бр. 91/2019

Закон о давању гаранције Републике Србије у корист Ванса Intesa a.d. Beograd и Raiffeisen banka a.d. Beograd по задужењу Јавног предузећа „Србијагас” Нови Сад, по основу уговора о кредиту за изградњу разводног гасовода Александровац – Брус – Копаоник – Рашка – Нови Пазар – Тутин (III фаза), Службени гласник Републике Србије бр. 91/2019

Закон о завршном рачуну буџета Републике Србије за 2002. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 95/2019

Закон о завршном рачуну буџета Републике Србије за 2003. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 95/2019

Закон о завршном рачуну буџета Републике Србије за 2004. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 95/2019

Закон о завршном рачуну буџета Републике Србије за 2005. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 95/2019

Закон о завршном рачуну буџета Републике Србије за 2006. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 95/2019

Закон о завршном рачуну буџета Републике Србије за 2007. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 95/2019

Закон о завршном рачуну буџета Републике Србије за 2008. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 95/2019

Закон о завршном рачуну буџета Републике Србије за 2009. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 95/2019

Закон о завршном рачуну буџета Републике Србије за 2010. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 95/2019

Закон о завршном рачуну буџета Републике Србије за 2011. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 95/2019

Закон о завршном рачуну буџета Републике Србије за 2012. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 95/2019

Закон о завршном рачуну буџета Републике Србије за 2013. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 95/2019

Закон о завршном рачуну буџета Републике Србије за 2014. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 95/2019

Закон о завршном рачуну буџета Републике Србије за 2015. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 95/2019

Закон о завршном рачуну буџета Републике Србије за 2016. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 95/2019

Закон о завршном рачуну буџета Републике Србије за 2017. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 95/2019

Закон о завршном рачуну буџета Републике Србије за 2018. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 95/2019

Исправка Закона о изменама и допунама Закона о републичким административним таксама, Службени гласник Републике Србије бр. 90/2019

Уредба о критеријумима за одређивање активности које утичу на животну средину према степену негативног утицаја на животну средину који настаје обављањем активности, износима накнада, условима за њено умањење, као и о критеријумима који су од значаја за утицај физичких лица на животну средину, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Уредба о изменама и допуни Уредбе о царинским повластицама, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Уредба о утврђивању Државног програма обнове инфраструктуре оштећене или порушене услед дејства поплава и града у јуну 2019. године, која је у надлежности јединице локалне самоуправе, Службени гласник Републике Србије бр. 88/2019

Уредба о изменама Уредбе о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2019. години, Службени гласник Републике Србије бр. 88/2019

Уредба о критеријумима одрживости биогорива, Службени гласник Републике Србије бр. 89/2019

Уредба о изменама и допуни Уредбе о критеријумима за одређивање активности које утичу на животну средину према степену негативног утицаја на животну средину који настаје обављањем активности, износима накнада, условима за њено умањење, као и о критеријумима који су од значаја за утицај физичких лица, Службени гласник Републике Србије бр. 89/2019

Уредба о утврђивању Плана званичне статистике за 2020. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 89/2019

Уредба о условима и начину доделе и коришћења средстава за подстицање унапређења туристичког промета домаћих туриста на територији Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 90/2019

Уредба о допуни Уредбе о утврђивању Програма стандардизованог сета услуга за микро, мала и средња предузећа и предузетнике у 2019. години који се реализује преко акредитованих регионалних развојних агенција, Службени гласник Републике Србије бр. 90/2019

Уредба о изменама и допуни Уредбе о утврђивању саветодавних послова у пољопривреди за 2019. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 90/2019

Уредба о изменама и допунама Уредбе о утврђивању Програма управљања водама у 2019. години, Службени гласник Републике Србије бр. 90/2019

Уредба о проглашењу Споменика природе „Бледерија”, Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

Уредба о утврђивању програма подршке развоју пословне инфраструктуре за 2020. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Уредба о обављању послова са финансијским дериватима у циљу управљања јавним дугом Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Уредба о ближим условима, критеријумима и елементима за паушално опорезивање обвезника пореза на приходе од самосталне делатности, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Уредба о условима и начину спровођења субвенционисане набавке путничких возила за потребе обнове возног парка такси превоза као јавног превоза, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Уредба о изменама Уредбе о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2019. години, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Уредба о проглашењу Специјалног резервата природе „Брзанско моравиште”, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Исправка Уредбе о ближим условима, критеријумима и елементима за паушално опорезивање обвезника пореза на приходе од самосталне делатности, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2019

Одлука о измени Одлуке о оснивању Координационог тела за праћење токова из области економских миграција у Републици Србији, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Одлука о утврђивању Програма монетарне политике Народне банке Србије у 2020. години, Службени гласник Републике Србије бр. 88/2019

Одлука о изменама и допуни Одлуке о јединственој тарифи по којој Народна банка Србије наплаћује накнаду за извршене услуге, Службени гласник Републике Србије бр. 88/2019

Одлука о измени и допунама Одлуке о адекватности капитала банке, Службени гласник Републике Србије бр. 88/2019

Одлука о изменама и допунама Одлуке о управљању ризицима банке, Службени гласник Републике Србије бр. 88/2019

Одлука о условима и начину за смањење царинских дажбина на одређену робу, односно за изузимање одређене робе од плаћања царинских дажбина у 2020. години, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Одлука о изменама Одлуке о условима за смањење царинских дажбина на одређену робу, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Одлука о изменама Одлуке о одређивању пољопривредних и прехранбених производа за које се плаћа посебна дажбина при увозу и утврђивању износа посебне дажбине, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Одлука о утврђивању Енергетског биланса Републике Србије за 2020. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Правилник о допуни Правилника о одређивању царинских органа за царинење одређених врста робе или спровођење одређених поступака, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Правилник о обрасцу и садржини захтева за регистрацију средства за заштиту биља, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Правилник о контроли радиоактивности робе приликом увоза, извоза и транзита, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Правилник о садржају базе капиталних пројеката, Службени гласник Републике Србије бр. 87/2019

Правилник о инвестиционој документацији, Службени гласник Републике Србије бр. 87/2019

Правилник о студији изводљивости и претходној студији изводљивости, Службени гласник Републике Србије бр. 87/2019

Правилник о начину израде параметара финансијске и економске анализе у оквиру студије изводљивости и претходне студије изводљивости, Службени гласник Републике Србије бр. 87/2019

Правилник о поступку укључивања капиталних пројеката у буџет, Службени гласник Републике Србије бр. 87/2019

Правилник о праћењу имплементације капиталних пројеката, Службени гласник Републике Србије бр. 87/2019

Правилник о поступку рационализације капиталних пројеката, Службени гласник Републике Србије бр. 87/2019

Правилник о измени Правилника о обрасцу и садржини програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја и обрасцу извештаја о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја, Службени гласник Републике Србије бр. 87/2019

Правилник о изменама Правилника о утврђивању Програма мера здравствене заштите животиња за 2019. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 87/2019

Правилник о изменама и допуни Правилника о утврђивању мера за рано откривање, дијагностику, спречавање ширења, сузбијање и искорењивање заразне болести класичне куге свиња, као и начину њиховог спровођења, Службени гласник Републике Србије бр. 87/2019

Правилник о измени Правилника о облику и садржини извештаја о пословању слободне зоне, Службени гласник Републике Србије бр. 88/2019

Правилник о утврђивању Плана издавања пригодних поштанских марака и мотива редовних издања поштанских марака, Службени гласник Републике Србије бр. 88/2019

Правилник о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору, Службени гласник Републике Србије бр. 89/2019

Правилник за грађевинске конструкције, Службени гласник Републике Србије бр. 89/2019

Правилник о садржини и начину подношења пријаве за некатегорисани угоститељски објекат за смештај, некатегорисани објекат за смештај наутичког туризма, некатегорисани објекат за смештај ловног туризма и о садржини и начину вођења евиденције објеката за смештај, Службени гласник Републике Србије бр. 90/2019

Правилник о поступку добровољног намирења новчаног потраживања пре покретања извршног поступка, Службени гласник Републике Србије бр. 90/2019

Правилник о стандардима професионалног понашања јавних извршитеља, Службени гласник Републике Србије бр. 90/2019

Правилник о амортизацији сталних средстава која се признаје за пореске сврхе, Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

Правилник о измени Правилника о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, биогорива и биотечности из члана 9. став 1. тач. 3), 5) и 7) Закона о акцизама, који се користе за транспортне сврхе и за грејање, Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

Правилник о Списку корисника јавних средстава, Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

Правилник о изменама Правилника о категоријама, испитивању и класификацији отпада, Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

Правилник о изгледу, садржини и начину достављања пријаве са подацима од значаја за утврђивање накнаде коју је обвезник накнаде за заштиту и унапређивање животне средине дужан да поднесе органу јединице локалне самоуправе, односно пријаве коју је обвезник накнаде за заштиту и унапређивање животне средине дужан да поднесе надлежном органу јединице локалне самоуправе, односно градској управи месечно за преузимања, односно испоруке у току месеца, Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

Правилник о изменама Правилника о Регистру хемикалија, Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

Правилник о изменама и допунама Правилника о подели моторних и прикључних возила и техничким условима за возила у саобраћају на путевима, Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

Правилник о изменама Правилника о техничким и другим захтевима за течна горива нафтног порекла, Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

Правилник о изменама и допунама Правилника о облику и садржини пријаве за евидентирање обвезника ПДВ, поступку евидентирања и брисања из евиденције и о облику и садржини пореске пријаве ПДВ, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Правилник о изменама и допунама Правилника о одређивању случајева у којима нема обавезе издавања рачуна и о рачунима код којих се могу изоставити поједини подаци, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Правилник о изменама и допунама Правилника о садржају пореског биланса и другим питањима од значаја за начин утврђивања пореза на добит правних лица, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Правилник о престанку важења Правилника о садржини пописних листи и начину утврђивања износа оствареног одбитка претходног пореза, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Правилник о престанку важења Правилника о начину остваривања права на одбитак пореза на промет као претходног пореза код ПДВ, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Правилник о престанку важења Правилника о поступку остваривања права на рефундацију ПДВ плаћеног од 1. јануара до 26. јула 2005. године, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Правилник о престанку важења Правилника о коришћењу подстицаја за органску сточарску производњу, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Правилник о измени и допунама Правилника о пореској пријави за порез по одбитку, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2019

Правилник о начину утврђивања и исправке сразмерног пореског одбитка, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2019

Правилник о изменама и допуни Правилника о облику, садржини, начину подношења и попуњавања декларација и других образаца у царинском поступку, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2019

Правилник о анализаторима за мерење садржаја протеина у житу, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2019

Исправка Правилника о контроли радиоактивности робе приликом увоза, извоза и транзита, Службени гласник Републике Србије бр. 90/2019

Упутство о измени и допуни Упутства о достављању Народној банци Србије података о каматним стопама на кредите и депозите банака, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Наредба о утврђивању Оперативног плана за одбрану од поплава за 2020. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 91/2019

Наредба о измени Наредбе о времену отворености аеродрома за одвијање ваздушног саобраћаја, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2019

Решење о утврђивању превода Међународних стандарда финансијског извештавања (МСФИ), Службени гласник Републике Србије бр. 91/2019

Стратегија заштите потрошача за период 2019–2024. године, Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

Јавноизвршитељска тарифа, Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори

Споразум између Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије и Агенције за храну и ветеринарство Републике Северне Македоније у области безбедности хране и ветеринарства, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 14/2019

Европски споразум о међународном друмском превозу опасне робе, Службени гласник Републике Србије – Међународни уговори бр. 15/2019

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Правилник о поступку доделе бесповратних средстава локалним самоуправама у Аутономној Покрајини Војводини за суфинансирање развоја саобраћаја и путне инфраструктуре, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 50/2019

Правилник о начину техничког одржавања државних водних путева на територији Аутономне Покрајине Војводине, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 51/2019

Правилник о одређивању зимовника отворених за зимовање домаћих пловила и условима за зимовање, сидрење и стајање пловила на државним водним путевима на територији Аутономне Покрајине Војводине, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 51/2019

Правилник о додели бесповратних средстава за реализацију активности израде акционог плана развоја органске пољопривредне производње у Аутономној Покрајини Војводини за период 2020–2025. године, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 53/2019

Упутство о раду трезора Аутономне Покрајине Војводине, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 50/2019

Службени лист Града Београда

Одлука о утврђивању просечних цена квадратног метра одговарајућих непокретности на територији града Београда за утврђивање пореза на имовину за 2020. годину, Службени лист Града Београда бр. 113/2019

Одлука о буџету града Београда за 2020. годину, Службени лист Града Београда бр. 114/2019

Одлука о утврђивању критеријума и мерила за обиме буџета градских општина, Службени лист Града Београда бр. 114/2019

Одлука о утврђивању обима средстава за вршење послова града и градских општина и одређивању прихода који припадају граду, односно градским општинама у 2020. години, Службени лист Града Београда бр. 114/2019

Одлука о изменама и допуни Одлуке о локалним комуналним таксама за територију града Београда, Службени лист Града Београда бр. 114/2019

Одлука о измени Одлуке о боравишној такси, Службени лист Града Београда бр. 114/2019

Одлука о измени Одлуке о накнадама за коришћење јавних површина за територију града Београда, Службени лист Града Београда бр. 114/2019

Одлука о измени Одлуке о утврђивању закупнина за пословни простор на коме је носилац права јавне својине град Београд, односно на коме град Београд има посебна својинска овлашћења, Службени лист Града Београда бр. 114/2019

Одлука о измени Одлуке о утврђивању урбанистичких зона и блокова за одржавање и унапређивање својстава зграде на територији града Београда, Службени лист Града Београда бр. 115/2019

Одлука о измени Одлуке о локалним комуналним таксама за територију града Београда, Службени лист Града Београда бр. 137/2019

Правилник о изменама и допунама Правилника о тарифном систему у јавном линијском превозу путника на територији града Београда, Службени лист Града Београда бр. 109/2019

Решење о дозвољеном броју возила за обављање такси превоза у граду Београду, Службени лист Града Београда бр. 109/2019

Решење о исправци грешке у Решењу о измени и допуни Решења о одређивању улица за пешачки саобраћај на територији града Београда – пешачке зоне, Службени лист Града Београда бр. 110/2019

Решење о изменама и допунама Решења о утврђивању списка наручилаца за чије потребе Служба за централизоване јавне набавке и контролу набавки спроводи поступке централизованих јавних набавки, Службени лист Града Београда бр. 121/2019

План генералне регулације система зелених површина Београда, Службени лист Града Београда бр. 110/2019

РАДНИ ОДНОСИ, ЗДРАВСТВЕНА И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Службени гласник Републике Србије

Закон о изменама и допунама Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Закон о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Закон о изменама Закона о запосленима у јавним службама, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Закон о агенцијском запошљавању, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Закон о изменама и допунама Закона о Централном регистру обавезног социјалног осигурања, Службени гласник Републике Србије бр. 91/2019

Уредба о интерном тржишту рада државних органа, Службени гласник Републике Србије бр. 88/2019

Уредба о изменама Уредбе о начину остваривања права из здравственог осигурања војних осигураника и чланова њихових породица, Службени гласник Републике Србије бр. 88/2019

Уредба о условима, висини, обухвату корисника пензија и динамици исплате новчаног износа као увећање уз пензију, Службени гласник Републике Србије бр. 90/2019

Уредба о Плану здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања у Републици Србији за 2020. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Одлука о измени Одлуке о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне Покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2017. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 88/2019

Правилник о изменама и допунама Правилника о уговарању здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања са даваоцима здравствених услуга за 2019. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Правилник о изменама и допунама Правилника о Листи лекова који се прописују и издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања, Службени гласник Републике Србије бр. 87/2019

Правилник о оверавању медицинских термометара, Службени гласник Републике Србије бр. 88/2019

Правилник о оверавању манометара за мерење крвног притиска, Службени гласник Републике Србије бр. 88/2019

Правилник о измени Правилника о обрасцу и садржини лекарског рецепта, начину издавања и прописивања лекова, Службени гласник Републике Србије бр. 90/2019

Правилник о утврђивању Стандарда за акредитацију у области нуклеарне медицине, Службени гласник Републике Србије бр. 90/2019

Правилник о допуни Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Службени гласник Републике Србије бр. 90/2019

Правилник о Листи забрањених допинг средстава, Службени гласник Републике Србије бр. 90/2019

Правилник о изменама и допунама Правилника о уговарању здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања са даваоцима здравствених услуга за 2019. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

Правилник о изменама и допунама Правилника о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању буци, Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

Правилник о накнади трошкова за медицинска средства која се користе за пружање здравствених услуга лапароскопском методом, Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

Правилник о највишем износу накнада трошкова за медицинско-техничка помагала која се издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања, Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

Правилник о ближим условима и обавезама за деловање у области јавног здравља, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Правилник о уговарању здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања са даваоцима здравствених услуга за 2020. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Решење о утврђивању обрачунског износа просечне годишње зараде за осигуранике који остварују право у новембру 2019. године, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Решење о утврђивању обрачунског износа просечне годишње зараде за осигуранике који остварују право у децембру 2019. године, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2019

Решење о вредности општег бода од јануара 2020. године, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2019

Решење о усклађивању пензија, вредности општег бода, најнижег износа пензије новчаних накнада, накнада погребних трошкова и накнада по основу инвалидности од јануара 2020. године, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2019

Решење о утврђивању месечне основице доприноса за лица укључена у обавезно осигурање, на коју се обрачунава и плаћа допринос за пензијско и инвалидско осигурање у 2020. години, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2019

Решење о утврђивању висине накнаде погребних трошкова за кориснике пензија у 2020. години, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2019

Закључак Владе Републике Србије о утврђивању Националног акционог плана запошљавања за 2020. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 94/2019

Финансијски план Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање за 2020. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Финансијски план Националне службе за запошљавање за 2020. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Програм за ретке болести у Републици Србији за период 2020–2022. године, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2019

Службени лист Града Београда

Одлука о изменама и допунама Одлуке о додатним облицима заштите породиља на територији града Београда, Службени лист Града Београда бр. 115/2019

Одлука о измени и допуни Одлуке о правима и услугама социјалне заштите, Службени лист Града Београда бр. 115/2019

Решење о износу новчаног давања породиљи, новчаног давања незапосленој породиљи, новчаног давања породиљи за прворођено дете, новчаног давања породиљи за трећорођено дете и новчаног давања породиљи за близанце за 2020. годину, Службени лист Града Београда бр. 116/2019

ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКА, КУЛТУРА И ФИЗИЧКА КУЛТУРА

Службени гласник Републике Србије

Уредба о нормативима и стандардима расподеле средстава акредитованим научноистраживачким организацијама, Службени гласник Републике Србије бр. 90/2019

Одлука о утврђивању куће породице Петронијевић у Београду за споменик културе, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Одлука о измени Одлуке о образовању Фонда за младе таленте Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 84/2019

Одлука о оснивању Научно-образовног центра „Шумадијска академија”, Службени гласник Републике Србије бр. 90/2019

Правилник о педагошком асистенту и андрагошком асистенту, Службени гласник Републике Србије бр. 87/2019

Правилник о стручно-педагошком надзору, Службени гласник Републике Србије бр. 87/2019

Правилник о остваривању образовно-васпитног рада у гимназији по програму интернационалне матуре (International Baccalaureate Diploma Programme – IBDP), Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

Правилник о престанку важења Правилника о начину и програму стручног оспособљавања и начину полагања стручног испита за службеника за јавне набавке, Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

Правилник о допунама Правилника о ближим условима, мерилима и критеријумима, као и поступку по захтевима лица за утврђивање статуса лица која самостално обављају уметничку или другу делатност у области културе, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2019

Решење о додели националног спортског признања, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Решења о додели новчане награде за спортске резултате, Службени гласник Републике Србије бр. 88/2019

Решење о усклађивању права на национално спортско признање, Службени гласник Републике Србије бр. 88/2019

Решења о додели новчане награде за спортске резултате, Службени гласник Републике Србије бр. 90/2019

Стратегија развоја вештачке интелигенције у Републици Србији за период 2020–2025. године, Службени гласник Републике Србије бр. 96/2019

Посебан колективни уговор за високо образовање, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Решење о броју диплома и награда које ће се доделити даровитим ученицима и њиховим менторима, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 50/2019

РАЗНО

Службени гласник Републике Србије

Индекси потрошачких цена за новембар 2019. године, Службени гласник Републике Србије бр. 88/2019

Податак о просечној заради у Републици Србији исплаћеној за период од октобра 2018. до септембра 2019. године, Службени гласник Републике Србије бр. 88/2019

Подаци о просечним зарадама и просечним зарадама без пореза и доприноса по запосленом, за октобар 2019. године, Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

Подаци о кретању просечне месечне зараде без пореза и доприноса и о кретању потрошачких цена у Републици Србији за период јул 2018 – јун 2019. године у односу на период јул 2017 – јун 2018. године, Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

Усклађени динарски износи накнада прописани Законом о накнадама за коришћење јавних добара, Службени гласник Републике Србије бр. 86/2019

Усклађени динарски износи пореза на употребу, држење и ношење добара, Службени гласник Републике Србије бр. 90/2019

Износ најниже месечне основице доприноса за обавезно социјално осигурање, Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

Износ најниже месечне основице доприноса за обавезно социјално осигурање за осигуранике из чл. 25, 26. и 27. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање за 2020. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

Износ највише месечне основице доприноса за обавезно социјално осигурање, Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

Износ највише годишње основице доприноса за обавезно социјално осигурање за 2020. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 93/2019

2

**СПИСАК ПРЕТПЛАТА НА ДНЕВНЕ ЛИСТОВЕ,
СЛУЖБЕНА ГЛАСИЛА И ЧАСОПИСЕ ЗА ПОТРЕБЕ
БИБЛИОТЕКЕ УПРАВЕ У 2019. ГОДИНИ**

ДНЕВНИ ЛИСТОВИ И ЧАСОПИСИ

1.	АЛО
2.	БЛИЦ
3.	ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ
4.	ВРЕМЕ
5.	ДАНАС
6.	ИНФОРМЕР
7.	КУРИР
8.	НЕДЕЉНИК
9.	НИН
10.	ПЕЧАТ
11.	ПОЛИТИКА
12.	СРПСКИ ТЕЛЕГРАФ

СЛУЖБЕНА ГЛАСИЛА

1.	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
2.	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ – МЕЂУНАРОДНИ УГОВОРИ
3.	СЛУЖБЕНИ ЛИСТ АП ВОЈВОДИНЕ
4.	СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ГРАДА БЕОГРАДА

СТРУЧНИ ЧАСОПИСИ

1.	КОРАЦИ: часопис за књижевност, уметност и културу
2.	ЛИПАР: часопис за књижевност, језик, уметност и културу
3.	РС PRESS
4.	ПРАВНА ПРАКСА: часопис за примену прописа

ОСТАЛЕ СЕРИЈСКЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

1.	БИЛТЕН ДРЖАВНОГ ПРАВОБРАНИЛАШТВА
2.	БИЛТЕН ЈАВНИХ ФИНАНСИЈА
3.	БИЛТЕН МИНИСТАРСТВА ДРЖАВНЕ УПРАВЕ И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ
4.	БИЛТЕН РЕПУБЛИЧКОГ ЗАВОДА ЗА СТАТИСТИКУ
5.	БИЛТЕН УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
6.	МЕСЕЧНИ СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД
7.	САОПШТЕЊА РЕПУБЛИЧКОГ ЗАВОДА ЗА СТАТИСТИКУ

3

ПРЕГЛЕД СТАРИХ ПУБЛИКАЦИЈА

Излазећи у сусрет све израженијим захтевима корисника да пронађу одговор на специфична питања из професионалне праксе, кроз Информативни билтен континуирано ћемо упознати своје читаоце са садржајима старих књига из богате ризнице библиотеке Управе. Наш фонд обухвата, између осталог, и вредне писане документе који, осим документационе, имају и научну и стручну вредност. Будући да су посреди књиге од историјског значаја, као и периодична издања и друге драгоцене библиотечке целине којима располажу постојећи фондови, овим путем настојали смо да проширимо лектуру свима онима који желе да се стручно усавшавају. Напомињемо да ове књиге (из којих дајемо само изводе) могу да се користе само у читаоници библиотеке Управе за заједничке послове републичких органа.

За овај број издвајамо:

- 1. В. Карић: Србија: Опис земље, народа и државе: Београд, 1887.**
- 2. Закон о општинским кошевима, донет 19. децембра 1889. године: Београд, 1889.**

У наредним бројевима Информативног билтена наставићемо са приказима тематски и жанровски разноврсних публикација нашег богатог фонда.

ОВУ ЈЕ КЊИГУ ПОТПОМОГАО КЊИЖЕВНИ ФОНД
ИЛИЈЕ М. КОЛАРЦА

СРБИЈА

ОПИС ЗЕМЉЕ, НАРОДА И ДРЖАВЕ

ИЛУСТРОВАО
ПРОФ. В. КАРИЋ

ИЛУСТРОВАО
ПРОФ. В. ТИТЕЛБАХ

БЕОГРАД

У КРАЉЕВСКО-СРПСКОЈ ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ

1887

ИЛУСТРАЦИЈА ЗАДРЖАВА СВА ПРАВА КАКО НА ТЕКСТ ТАКО И НА СЛИКУ.
TOUS LES DROITS DE TRADUCTION ET DE REPRODUCTION RÉSERVÉS.

УМЕТНОСТ

ултурно стање нашега народа, у старој нам држави, још није ни свестрано испитано ни довољном светлошћу осветљено, па и пак и из онога само што је већ познато, можемо извести да је Србија, пре најезде Турске, пу-

тем напретка већ прилично одмакла била, а под непосредним утицајем талијанских Млетака и српскога Дубровника са запада, и Цариграда са истока. Споменици из књижевности који су дошли до наших руку, за тим споменици из неимарства, вајарства и живописа, који су се сачували у манастирима, задужбинама старих наших владалаца, довољни су да потврде наше извођење. Но српској уметности не би суђено да у развоју своме доспе до данашњих дана; јер најезда турска кад наиђе, она срани са земљом не само политички и државни живот народа

нашег, него то исто учини и са културним му полетом. И од самих културних тековина тадањег времена претече нам, преко неодољиве жудње турске за рушењем, мало само, и то већином онакажених остатака.

Политички ослобођена Србија, тежећи да се и умно ослободи, угледала је се у свему на високо образовану Јевропу, па у томе није могла проћи ни поред уметности, а да не учини покушаје, да и њу код себе пресади. Но уметност, и ако је доста рано привирила на врата ослобођене Србије, није ни до данашњег дана учинила велики напредак; ни једној грани њеној није могућно било издићи се изнад почетака, више или мање срећних. Прилике су све до сада биле такве, да другчије није могло ни бити, а на име: танко имовно стање, недостатак потребе у вишем духовном уживању у уметничким производима, па неразвијен укус, и, на послетку, слаб постицај од стране саме државе, због неразумевања културних задатака уметности у опште. За Србију може се у овоме погледу казати, да се наводи још у добу материјалне и духовне припреме за рад на уметности.

Предузимајући овде да у кратком прегледу изнесемо стање уметности у нашој земљи, ми ћемо се зауставити само код пет њених грана, а на име код: неимарства, вајарства, живописа, глумања, и музике.

Говорећи о старој нашој књижевности, ми смо напоменули, како је средовечној држави нашој у главном све препочињато од Византије, па тако је исто било и са уметношћу: неимарство, сликарство, вајарство, мелодије црквених песама, све се то почело примати од Грка, уласком у хришћанство, и отуда српска уметност и носи на себи главне особине византиске, како по садржини тако и по облику. Уметнички споменици српски, о којима се говорити може, нису старији од XII века. Око тога доба уметност византиска беше већ у опадању; у ње

почело беше нестајати живога народног духа, пунога снаге за развитак а преовлађиваше, већ у велико, дух манастирски, који је доведе до једноликости, крутости и мршавости.

Грађевински склоп наших неимарских споменика, црква и манастира одговара ономе добу, кад је византиска архитектура својим створовима још давала више виткости и лакости, и красила им спољност укуским распоредом различно бојенога градива. Живопис у њима носи још све трагове негдашњег високог и израђеног ступња, а вајарство се задовољава, према датој му улози у византиској уметности само тиме, што као орнаменат краси разне делове грађевинског створа. Но поред чисто византиских белега има на нашим споменицима и таквих, који, или проистичу из особенога уметничког осећаја српског народа или су узајмљени у оближњих западних земаља.

На коме је високом ступњу стајало неимарство у времену наше старе државе, сведоче задужбине наших владалаца, које су се, поштеђене од разорачкога духа османлиског, одржале и до данашњег дана, као што су Манасија, Љубостиња, Студеница, Дечани и т. д. Славни уметник, Раде (Боровић) неимаре, који је неке од тих задужбина зидао, пева се с хвалом у многим нашим народним песмама. Из остатака старога српског неимарства види се, да је у црквеноме неимарству владао потпуно стил византиски познијег времена, у коме главно кубе црквено ношаше још четири мања. Нема сумње пак да је византиски стил владао и у другим знатнијим грађевинама, које су тада подизане, судећи по знаменитоме утицају, што га је Византија вршила на Србију, на свему културном пољу.

И ако неимарство, због тога, што је јаче везано за неопходне потребе свакидањег живота, наводи данас шире примене од осталих грана уметности, опет се ни

само не може похвалити ни поле већом коликоћом радова, који би, по уметничкој им страни, заслуживали помена. Стил је, како приватних тако и јавних грађевина, тако звана ренесанса, у разним својим менама из последњих педесет година. У најновије доба овладала је немачка ренесанса, која данас влада у Немачкој и Аустро-Угарској, а негују је инжењери и неимари из ове последње, суседне нам земље, или домородци, који су се по тамошњим школама учили. Раније грађевине простијега су облика али озбиљнијега карактера, како у целини тако и у деловима својим. Доцније грађевине одликују се богатом спољашњошћу, али су плићега израза и обично, досадно претрпане украсима. Код грађевина поменути се стил код нас приказује једино на лицу зграда, а у унутрашњем распореду и извођењу нема му ни трага: неудесан распоред, тесни поједини простори, неудобне и скучене степенице и т. д. обележје су наличја у радовима наших неимара.

У погледу на цркве, у крајевима Србије, који су до пре неколико година били под Турцима, одржала су се стара грађевинска предања. И неке новије тамошње цркве са свим су сличне старим нашим црквама: и кројем и градивом и обликом и бојом. Цркве пак у Старим Крајевима Србије, нарочито новије, грађене су по обрасцима донесеним из Аустро-Угарске, у стилу искварене ренесансе, који се развио тамо у прошлости веку. Под утицајем тога онакаженог стила страдале су и многе наше грађевине, заостале из старог доба, а нарочито избијањем старих, зиданих иконостаса, малтерисањем и кречењем лица и дозиђивањем звонара уз цркву. Но у најновије време, црквено неимарство почело се враћати византиско-српскоме стилу.

Ми смо већ поменули, да византиска црква није давала вајарству онога маха, који би је, према снази њеној, наслеђеној из јелинскога доба, изравнао у раду

са живописом. Вајарству на црквеним грађевинама не беше дато места у оној мери, којом би у стању било дигнути се на уметничку висину, подобну на јелинским зградама. Оно се морало задовољити да остане строго грађевинским предметом. На неким српским црквама, за које се зна или држи, да су им градитељи изучени на западу, видимо обле и пола испупчене, вајарске радове, који престављају разне светитеље и симболске животиње, употребљене као украс на вратима и пострешницама. Нарочито је Студеница украшена вајарским сликама светитеља и ликовима разних животиња.

Вајарска орнаментика богато је се у наших црква развила око врата и прозора. Манастир Каленић најбогатији је разним украсима те врсте. Украси су тамо сложени из делова биљних и животињских, и изведени у линијама било змијугастим било вешто испреплетаним.

У вајарству је у данашњој Србији урађено мање но и у којој другој уметничкој грани; оно код наше публике још мање наводи разумевања но и сликарство. Убавкић је на пољу ове уметности једини радник у Србији, па и он је своје радове могао да изнесе готово само у гипсу и печеној земљи, јер скупоћа творевина ове уметности, стојећи изнад наших имовних прилика, није му дала да прикаже дар свој у радовима од мрамора и бронзе. Неколики радови Убавкићеви, од гипса и печене земље, налазе се у нашем музеуму. Наша критика, на овоме пољу уметности са свим у повоју, није се никако упуштала у праву оцену радова овога јединог вајара у Србији; и оно, што је о њима казала, црпа је не из сопственога суђења већ из оцена талијанске критике, која је опет једнодушно изјавила, да Убавкић са свим јасно схваћа предмете што их бира за преставу, и да замишљаје своје изводи одлично и са свим природно.

Византиски живопис у XII веку стоји још на доста високоме ступњу. И у XIII веку још се на појединим сликама опажа тежња за изразом, за величанственошћу и озбиљношћу, али је израда већ занатска и прешла у творевину без духа. У слика преовлађују неприродне сразмере, оне су дугачке, мршаве и имају неспретне покрете. Ми познајемо старо-српски живопис тек из XIV, XV и XVI века. Поред неколико чисто српских светитеља, уметници који су исписивали старе српске цркве, служили су се у раду своме целом тековином византискога живописа поменуте му периоде, како по схватању и престави слика и композиција, тако и по њиховоме распореду по зидовима црквеним.

Живопис је у Србији још и данас ограничен на портрете и на иконостасе. Неразвијено уживање у овој уметности, а тако, и ограничено имовно стање нису још могли живопис изазвати на историско поље или на сликање, које би предмете узимало из данашњег народног живота. О немогућност прође и недостатак наруцбина разбили су се са свим покушаји уметника, на овим врстама сликарства. За опстанак сликара у Србији даје могућности још једино црквени живопис; с тога се они њиме највише и баве: портрети су им више случајни радови.

Међу одличнијим сликарима новог доба, по времену у коме се јавио, на прво место долази Димитрије Аврамовић (рођен 1815 умро 1855); он је био и уметник и књижевник: радио је и кичицом и пером. Аврамовић је сликао београдску саборну цркву и цркву у Тополи. У београдској цркви, како на иконостасу тако и на сводовима, цртеж му је у слика правилан, композиције су смишљене и лепо сложене, боје складне и ако одвише благе. Сликајући српске светитеље, Аврамовић је гледао да се по спољним белегама приближи староме српском живопису, који је брижљиво проучавао, обилазећи главније

манастире по Србији. Аврамовић је сликао и портрете, од којих се неколики налазе и у београдскоме музеју. Како је овај уметник озбиљно уметност схватао, познаје се по његовим брижљивим студијама, као и по копијама са слика старих великих сликара, које се такође у музеју налазе. Његову одличну спрему уметничку показују и радови му књижевни; пошто је обишао манастире по Србији он је отишао у Свету Гору, зарад проучавања уметничких старина, па их је и описао.

Од живих сликара помена заслужују само тројица, а на име Тодоровић, Марковић и Ђрстић: сви се они баве црквеним живописом и од Аврамовића су одмакли већом живошћу и топлотом у бојама. Међу овом тројицом најодличније место до сада заузима Марковић, прем да, критика, дилетанска и овде као и на пољу свих уметности код нас, свој коначни суд о томе још није изрекла. Но и њему као год и Тодоровићу замера се јако, што се много угледа на обрасце са запада; у томе, мисли се, они, и један и други, често иду тако далеко, да слике за православне цркве састављају у духу западноме, који веје по црквама римским. Тодоровић је ученик старије класичне школе у живопису; он је на историскоме пољу чинио само неке покушаје, али је први портретиста у Србији; и од свих осталих живописаца наших одликује се правилним цртежем у својим сликама. Тодоровић се може похвалити и тиме, да су готово сви наши млађи сликари, а међу њима и вајар Убавкић, његови ученици. Ђрстић је се као уметник најдоцније истакао, но заустављајући се и сам при црквеноме живопису, он још није стигао да прикаже већу масу радова. Овај уметник припада модерној сликарској школи, која мање идеализује своје творевине, али се у толико више труди, да што верније копира саму природу. По сликама које је Ђрстић у опште довршио, види се да располаже веома живом маштом, поузданом

кичицом, јасним и живим бојама; по сликама пак, које је израдио за иконостас нишке цркве, види се да тежи за самосталношћу и оригиналношћу, придржавајући се у томе, колико је могућно, старих српских сликарских образаца, и црпећи, често, мотиве и из богатого слагалишта народнога духа, народних умотворина.

Глумци се помињу већ у старој нашој држави, али шта су они престављали, не зна се. Судаћи по коледским, додолским, краљичким и лазаричким дружинама, може се се као поуздано узети, да глумање код нашега народа, почетком својим, иде у веома далеку давнину, и да је тесно скопчано било са разним верским обичајима, који су сви, као што нам је још из раније познато, зачињавани били и обредним песмама. Па пошто су се крститељи наших предака хватали свих средстава, да само што брже и што јаче утврде нову веру у народу, није немогућно, да су они за тај циљ употребили и глумање, кад је оно у народу већ постојало. И као што су богове старе вере замењивали хришћанским свецима а остављали стари обичај недарнут, тако су исто радили и код глуме: предмет старе вере они су заменули предметом нове, као што се види из обредних песам, које су заостале и до данас, па и из многих епских и лирских народних песама. Они пак глумци, што се помињу по старим рукописима нашим, по свој прилици, бавили су се искључиво глумањем, за које су узимали предмете из хришћанске вере. Ово тим пре можемо узети, што је представа глумачких, верскога садржаја, било тада већ у Дубровнику, а било је и по осталој Јевропи. Код Немаца, овде онде, има их и данас (Passions-Spiel). На таку могућност потсећа нас и „вертеп,” са луткама обично од воска, које престављају рођење Христово. Вертеп су, до скоро, по неким местима нашим, о Божићу, од куће до куће носили ђаци, обучени у особито

одело, и спроводили га дијалозима. којих је се садржина односила на догађај, слављен тим празником.

Као што је све умукло, пошто су Турци земљом овладали, тако је било и са глумцима; глумовање пак вратило је се на првобитни извор свој, у народ, где су га и даље неговали: колеђани, додоле, краљице и лазарице.

После ослобођења Србије, кад се ратне прилике мало стишаше, и земља могаше поћи колико толико правилним колосеком мирна, државна развитка, стаде се мислити озбиљније и о умноме ослобођењу народном, и у оној општој тежњи за напретком, глумачка уметност беше, после музичке уметности, прва, која заметну клицу у обновљеној држави српској. Јоаким Вујић, књижевник српски из Угарске, који је у Пешти, Араду, Темишвару, Панчеву и Земуну давао глумачке преставе, с намером, да у српскоме народу буди свест о народности му и историји српској, има ту заслугу, да је и у ослобођеној Србији први покренуо мисао о позоришту. Године 1835 Вујић је дао неколико престава у Крагујевцу пред кнезом Милошем и његовом породицом, пред кметовима који беху тада на некој скупштини, и пред другим још народом. Од то доба глумање су подржавале и неговале различне дилетанске, глумачке дружине, а овда онда искрсавала је мисао и о подизању сталнога позоришта, у коме би се глумачка уметност могла стално неговати, од људи, искључиво њој посвећених. На послетку, и та се мисао оствари; године 1869 подиже се стално позориште у Београду, и тако се створи и обезбеди огњиште за живот и збиљски развитак глумачке уметности. «Посмртна слава кнеза Михајила» алегорија од Ђ. Малетића, састављена у славу овога великог владоаца Србије, којег је личним заузимањем позориште и подигнуто, беше прва престава у новоме храму глумачке уметности: она се даде 30. Октобра 1869 године. Од овога доба напредак у глума-

чкој уметности истина је се осетио, али не толико колико се очекивало. Таленти појединих самоука истина су, изнад масе осталих, нешто јаче искочили на видик, али је недостатак теориске спреме код њих сувише очевидан, да би се могао загладити. На свакоме готово кораку, и код наших бољих глумаца, опажа се недостатак дубљих психолошких студија и познавања човека у опште, за тим непознавање парави и обичаја и нашега а камо ли туђих народа, као и непознавање карактера важних историских личности. Недостатак школе огледа се најбоље и у неприродноме и усиљеном њиховом држању, при декламацији и мимици. Све ове недостатке није код нас у стању била уклањати ни критика ни публика: критика је и сама и сувише дилетанска, а и публика није била кадра показата никаквог меродавног укуса, коме би уметност нашла за вредно да одговори. По што је критика и до данас остала права, незнаљачка а публика неразвијена, то није ни чудо што уметници, глумци, нису пружали гледаоцима више но што се од њих умело тражити, и што су без знаљачког постицаја зачамали.

Осем сталнога позоришта у Београду, глумачку уметност негује и неколико дилетантских, несталних дружина, које своје преставе дају по већим варошима у Србији, а најчешће у Нишу, Пожаревцу и Шапцу.

Да се сад, при послетку, зауставимо код музичке уметности. Инструменталну музику у Србији негује за сад озбиљније само војничка капела, са капелницима јој на челу; вокалну пак негују певачка друштва, којих има по свима већим варошима.

Војничка капела у Србији установљена је онда кад и прва стајаћа војска, а на име године 1829, и то у Шапцу, трудом Господара Јеврема, брата кнез Милошева. Први капелник војничке капеле био је Шлезингер, кога је Јеврем

довео из Пеште. Прво пак певачко друштво установљено је, пре тридесет и мало више година, у Београду.

Но музичка уметност, и ако јој је Србија тако рано отворила своја врата, ни до данашњег дана није успела да се запоји народним духом, поред свих покушаја, које је у томе правцу учинила. Шлезингер, први капелник војничке капеле у Србији, почео је истина прикупљати народне мелодије и из њих састављати маршеве за своју капелу; но то, ма да је за почетак, и још у оно време, доиста довољно, и пак је далеко од онога што се данас, у народносном веку, од музичке уметности тражи. У осталом, та пажња Шлезингерова према народној мелодији и остала је, код војне наше капеле, само при почетку, јер је се на њу слабо ко од његових последника обазирао.

Вокална музика стоји у овоме погледу нешто боље. Прибирање народних мелодија почело се у Србији рано, као што смо већ видели. За Шлезингером је први пошао Калаус, у Београду; он је не само прибирао него је почео и издавати народне мелодије. Прве две свеске из његове збирке изашле су у Бечу, 1854—1855 године, а друге две, у рукопису, још су код ученог друштва у Београду.¹ Око тога времена у Београду је већ било основано и певачко друштво, али је оно било више међународно, јер је певало песме свих образованијих народа Јевропских. Данашњи пак тип певачким друштвима, у Србији, дао је Корнелије Станковић, знаменити српски уметник, који је скупио и објавио силно благо народних мелодија, и световних и црквених, и који је за нашу народну музику оно што је Вук за наш народни говор.

Корнелије је дошао у Србију године 1864, и пробавио у Београду неколико само месеци, као короуправник првога певачког друштва у нашој земљи, које у престо-

¹ Калаус је компоновао за клавир варијације од познате песме: Што се боре мисли моје.

ници постојаше већ од неколико година, пре његова доласка. Но његово бављење у Београду, и ако је било краткога века, опет је било довољно, да да тип и београдскоме и свима потоњим певачким друштвима у Србији. Од то доба, наша певачка друштва негују само српску и словенску песму и мелодију.

У многих песама, које данас певачка друштва у Србији певају, народни су како текст тако и мелодија; само што им је мелодија удешена по законима музичке хармоније, за певање у више гласова. Али је још већи број песама, у којих су и текст и мелодија дело уметничко. На жалост, међу овим производима наше музичне уметности, веома их је мало, који би у истини били засновани на духу наших народних мелодија. Вокална музика има тешки задатак, да положи речи верно искаже, да им нагласак тачно одржи и да, несилазећи са висине уметности музичке у опште, и пак не занемари карактеристична обележја наших народних мелодија. Но код нас се опажа нешто са свим супротно: покушаји уметника, да у своје творевине унесу дух народне мелодије, до данас су веома ретко сретно испали. Највећи део уметнички израђених наших мелодија прожет је духом туђе, нашем уху неразумљиве музике; и што је најгоре, нагласак је у песамама веома често тако непогођен да нам ухо вређа: тонови код многих мелодија ни најмање се не слажу са нагласком у речима, а, тако исто, често се среће нескладност и између целога текста и мелодије.

Од свију уметника који су код нас радили на пољу музичке уметности, а нарочито вокалне, на првоме месту заслужује помена: Даворин Јенко. Јенко је дошао у Србију 1865 године, као короуправник београдскога певачког друштва, на место Корнелијево. Од то доба па до данас Јенко је неуморно радио и израдио, које за кор које за четворопев, двопев и самопев око две стотине

мањих и већих композиција. Тим својим композицијама, Јенко је, кроз читавих двадесет година, готово сам, намиривао потребе нових мелодија како позоришту тако и ширем кругу певачких друштава наших. Многе од ових мелодија разнесене су по свему народу српском, тако, да се готово може рећи, да су постале народнима. Ово нарочито вреди за патриотске песме: «Што ћутиш Србине тужни,» «Хајд на ноге браћо сада,» «Сабљо моја димскијо» и т, д.

Осем састава мањег обима, Јенко их има и неколико већих; овамо долазе: оперета «Врачара», и увертире: «Краљ Милан,» «Косово,» «Три светла дана,» све за цео и велики оркестар.

Све Јенкове композиције одликују се великом мелодношћу, бујним полетом осећања, које често заилази и у пределе најсилнијег одушевљења. У погдекојим радовима овога нашег, музичког уметника види се, да је се у неколико трудио, да се уживи у дух народне српске мелодије, али му, при свем том, и пак находе, да има нагласак често погрешан. Но јавна критика није још о овоме свој суд изрекла.

После Јенка помена за сад заслужује још само Јосиф Маринковић. Маринковић је до сада, истина, приказао мало радова, али их је критика, све, примила с хвалом, и казала, да су изведени потпуно уметнички и на основу дубљега проучавања народних мелодија. За Маринковића је један музички критичар казао ово: «за све његове саставе може се рећи, да су то уметничке песме, састављене у свему по мелодици, ритмици и хормонизацији народној. Свака те песма његова опомиње на народну песму, али и пак не знаш на коју, јер он није народну мелодију просто копирао него је према правилима њезиним саставио уметничко дело. Маринковић није само вешт компониста, који је проучио тајне српске народне

музике него и теоретичар, који је већ у више прилика сам тумачио, како да се ствара уметничка музика према народној.”

Композиторски рад оно мало наших домаћих, музичких уметника, ограничио се готово само на хармонизовање народних мелодија и на изумевање мелодија за песме уметничке, мањег обима; на другим пољима производња им је незнатна. Нарочито је њиховим радом остала поштеђена област народних игара: мелодије за игре и данас су, и по селима и по варошима, чисто народне, и ако углађене по кусу уметничке музике.

УДРУЖЕЊА И УСТАНОВЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ НАУКЕ, КЊИЖЕВНОСТИ И УМЕТНОСТИ,
УДРУЖЕЊА ЗА ПЛЕМЕНИТИЈУ ЗАБАВУ И УСАВРШАВАЊЕ ЧЛАНОВА ДРУШТВЕ-
НИХ, КЊИЖЕВНИ ФОНДОВИ И ЗАДУЖБИНЕ ЗА ПРОСВЕТНЕ ЦИЉЕВЕ.

друживање је у образованоме човечанском друштву једно обележје данашњег времена; оно се јавља на свима пољима људске делатности. Удруживања за разне циљеве има и у Србији; оно је у њој почело јаче хватати корена тек последњих десетина година, али се још не може тврдити, да је се особито јако развило ни до наших дана.

У овоме одељку наше књиге ми ћемо се дотаћи само удружења за унапређење науке, књижевности и уметности, за тим. удружења за племенитију забаву и оних, за усавршавање чланова друштвених. Поменућемо, на послетку, и фондове књижевне и друге задужбине, учињене за потпомагање просвете.

Најстарије удружење у кругу поменутих циљева било је: «Српско учено друштво». Оно је основано у Београду године 1841, под именом: «Друштво српске словесности,» а потође име добило је преустројством од године 1864. Ово је друштво имало задатак да се занима наукама и

уметностима, у колико се оне понајближе тичу Српства, и делило се на четири осека :

- а. осек за науке моралне, језикословне и литерарне ;
- б. « « « природословне и математичне ;
- в. « « « историске и државне ;
- г. « « уметности.

Српско учено друштво имало је помоћ државну од 15.300 динара на годину ; за тим, бесплатни стан, штампу „Гласника“ и беспроцентну штампу других књига. Књижница пак друштвена и збирке, биле су саставни делови Народне књижнице и Музеја.

Последње године свога опстанка, године 1886, ово је друштво имало 101 редовног члана, 29 почасних и 120 дописних чланова.

Од постанка па до престанка свога, Српско учено друштво издало је 67 књига „Гласника“ и 26 књига „Гласника II одељка.“

Законом од 1. Новембра 1886 године, књижница и збирке као и све повластице и имање Српскога ученог друштва, уступљено је „Краљевској српској академији,“ основаној тим истим законом.

„Краљевско српска академија“ организована је тек ове (1887) године ; ми ћемо овде изнети њен задатак и главније црте њена уређења. Тако, задатак је Академије :

- а. да науку обрађује и унапређује ;
- б. да поставља и одржава здраве основе научноме суду ;
- в. да обелодањује и изазива научна истраживања у природи, друштву и историским споменима ;
- г. да потпомаже одомаћивање и развитак виших уметности ;
- д. да удруженом снагом за напредак просвете извршује оно, за што је посебна снага недовољна.

Према захтеву строгаго и стручног рада дели се Академија у четири реда :

Н А Р О Д

1. академија наука природних ;
2. академија наука философских ;
3. академија наука друштвених ;
4. академија уметности.

У истраживању етнографском, језикословном и историском, академија се обзире на првоме месту и нарочито на земљиште Срба и српскога суседства.

Народна књижница и Музеј придају се Краљевско српској академији.

Књижевни рад свој саопштава академија у «Гласу краљевско српске академије;» а објављивање докумената и грађе у «Споменику краљевско српске академије.»

Академију чине стални чланови: академици. Њих може бити на броју до двадесет и пет, а међу њима, осморица чланова може бити и изван Србије.

Осем правих чланова академија их има и дописних. Број њихов може бити двојином толики колико има академика.

Целокупна академија бира академике и дописнике између научника и уметника, који су се одликовали исправношћу и савесношћу у њиховоме раду.

«Српско археолошко друштво» установљено је године 1883, са смером, да одржава, прикупља, изучава и на свет издаје културне, историске и уметничке старине из свију периода преисториског и историског живота, на Српској Земљи.

Године 1886, ово је друштво имало 280 чланова и готовине 3600 динара; а од министарства просвете има годишњу помоћ од 1200 динара.

Српско археолошко друштво има свој гласник: «Старинар,» који излази тромесечно. Старинар излази од 1 Јануара 1884 године.

Прво читалиште у Србији основано је у Београду. године 1846, под имеом: «Београдско читалиште». За њим

су се после почела оснивати подобна удружења по свима варошима и варошицама у Србији. Тако, у Крагујевцу је читалиште основано године 1847; а те исте године и у Неготину. У Ужицу је основано године 1856, а доцније и по осталим местима.

Године 1869 у свој Србији било је 27 а године 1874 већ 42 читалишта. У свима овима читалиштима било је тада 2594 члана: она су држала 574 комада новина, међу којима је било 517 српских, 37 немачких, 8 францеских и 12 на другим језицима, а у својим књижницама имала су 7.939 комада књига.

Међу свима читалиштима, материјално су најбоље стајала у поменутој години: «Београдско читалиште» са капиталом од 19.094·28 дин., за тим «Грађанска касина» у Београду, са капиталом од 12.328·70 дин. и «Подринска слога» у Лозници, са капиталом од 20.596·30 динара.

Године 1881 официри београдског гарнизона основаше у Београду «Официрску читаоницу са касином»; да би имали могућности пратити сувремену развитак војне књижевности и развитак на војноме пољу, и да би се јавним удружењем узајамно обавештавали о разним војним питањима.

«Народна Библиотека» у Београду, основана је године 1853; крајем године 1874 она је имала 14.544 дела а крајем 1885 године 23.900 дела. Осем тога, поменуте године у њој је било и:

Србуља рукописних и диплома	398	ком.
« штампаних	65	«
Аутографа	363	«
Писама разних	2.075	«
Писама Јов. Гавриловића, завијутка:	3	«
Картографских и етнографских слика, бак- рореза, челикореза, дрвореза и фотографских снимака	2.343	«

Новина, разних политичких	608 ком.
У години 1885 било је :	
Читалаца	6.000 «
Прегледано и читано књига у библиотеци	10.000 «
Издато на читање изван библиотеке,	
књига . . . . . :	5.600 «

У библиотекама средњих школа, рачунајући ту и филијал народне библиотеке при Крагујевачкој гимназији, основан године 1866, било је књига, карата, атласа и слика 11.216 комада.

Народни музеј основан је године 1853. Поред разних старина, нађених огромном већином у Србији, међу којима има накита (462 ком.), судова и покућних ствари (214 ком.), медаља (209 ком.), печата, застава, оружја и друге војничке опреме, за тим надгробног камења и опека с натписима, кипова и баљерафа и црквених старина, слика и новаца, од нарочито велике је вредности красна збирка новаца римских, византиских, јелинских и варварских, за тим новаца из средњег века и новаца разних држава из новијега времена. У целој овој, драгоценуј нумизматичној збирци највећу вредност имају стари југословенски а поглавито српски новци, којих има :

златних 48 комада,
сребрних 4420 комада.

Од велике је вредности и збирка слика и портрета, јер се у њој налазе верне слике многих наших знаменитих људи и јунака, из доба наших буна, у почетку овога века.

Међу књижевним фондовима најачи је и најстарији «Књижевни фонд Илије Милосављевића Коларца,» установљен 22 Октобра 1861 године, са смером, «да се у српској омладини и народу побуде и утврде чувства честности и родољубља, и да се развију разна полезна знања». Помоћ књижевности српској из овога фонда износила је,

до смрти оснивача му, по сто дуката на годину. После смрти своје, Илија Коларац оставио је овоме фонду десет хиљада дуката, са жељом, да послужи за подмиривање најпречих народних потреба у књижевности, и да се из њега награђују добра књижевна дела, не само Срба из Краљевине него и дела Срба из свих предела српских, писана ћирилицом.

По наредби оснивача фонда, две трећине интереса од капитала трошиће се на књижевност, а једна трећина употребљаваће се на умножавање фонда дотле, док не нарасте до двадесет хиљада дуката; а онда ће се на књижевност трошити сав приход од фонда.

Године 1886, први дан Новембра, овај је фонд имао капитала 168.826.08 динара, а тога истог дана стајало је књижевности на расположењу 5.603.32 динара.

Илија М. Коларац, родом је из Колара, села у Смедеревском округу; родио се прве или друге године овога века, а умро у Београду 6 Октобра 1878 године.

«Задужбина Николе Чулића,» основана године 1870 с намером, да се употреби на издавање научних и моралних дела, почела је вршити свој задатак године 1877, када је имала капитала 80.568 динара.

Одбор задужбине Чулићеве приређује сваке године по једну књигу, у којој се, поред радње одборске и новчаног стања задужбинског, штампа у век и по неколико одабранијих чланака. Та књига носи име: «Годишњица Николе Чулића». До сада је изашло девет Годишњица. Осем тога, о трошку ове задужбине штампано је још близу двадесет списа, од разних писаца. Међу овим делима има и превода.

Никола Чулић унук је војводе Стојана Чулића, «Змаја од Ноћаја;» он се родио у Шапцу године 1836 а умро 31 Јануара 1870 године, у Орану, варошици Алжирској, куда је отишао да бољци својој тражи лека.

Владика ужички, Јанићије, основао је 1 Новембра 1875 године «Фонд за потпомагање духовне књижевности.» Први дан Маја 1876 године овај је фонд имао капитала 23.014 динара,¹ а о његовоме трошку штампано је до данас свега шест дела. Владика Јанићије родио се у селу Миланци у округу Ужичкоме, 14 Јануара 1804 године, а умро у Краљеву 20 Фебруара 1873 године.

Задужбина Мише Анастасијевића, основана 12 Фебруара 1863 године, величанственом кућом у Београду, на великој пијаци. У овој је кући данас Велика Школа, Народна библиотека и Музеј, и Велика гимназија. Натпис на овој кући: «Миша Анастасијевић свом отечеству,» казује, коме је ова задужбина учињена; она представља вредност од једнога милијуна динара. Миша Анастасијевић, овај велики добротвор просвете српске, родио се у Поречу, године 1803 или 1804, а умро је пре неколико година у Румунској, где је, у последње време, на своме имању живео.

Илија М. Коларац оставио је највећи део свога великог имања да се образује фонд, из кога ће се временом подићи универзитет српски; под именом:

«Универзитет Илије М. Коларца, основан сопственим трудом, на корист свога народа.»

Капитал ове друге задужбине Коларчеве, 1. Новембра 1886 године, попео се на 736.109·09 динара.

Остаје нам још да поменемо неколика друштва, која састављају неки редови друштвени у Србији, са главним

¹ Овај јединствени родољуб владика основао је још и ове фондове:

а. фонд за издржање ученика богословије	5.186·20
б. » » женску школу у Цећи	5.760·87
в. » » васпитање ђака из породице владике Јанићија	18.553·64
г. » свештенички	137.160·02
д. » манастира Милешева	4.021·97
	<hr/>
Свега	170.682·70
књижевни фонд	23.014·00
	<hr/>
Свега	193.696·70

смером, да негују интересе свога реда, као што су: лекарско, учитељско и правозаступничко друштво, за тим, друштва за усавршавање чланова друштвених у извесном правцу, као што су: стрељачка и гимнастичка друштва, за тим друштва певачка, па друштво уметничко и на послетку, хуманитарна друштва: женско друштво, друштво за васпитање напуштене деце и друштво «црвенога крста».

«Српско лекарско друштво» постоји од 1874 године.

Друштво има циљ:

а) да прати сувремено развијање целокупне медицинске науке и оних грана јестаственице, које су јој помоћнице; да се усавршава и напредује према свагдашњим успесима тих наука, и; да их у граници циља друштвеног распростире писменим и усменим саопштајима својим;

б) да ради на статистици болести, основаној на исправним подацима у земљама, у којима српски народ живи, да тражи узроке тим болестима, у колико су они у народним и географским особинама, и да проучава средства, којима би се ти узроци најпоузданије уклањали;

в) да се стара о српској терминологији у медицинској науци и њеним јестаственичким помоћницама, у духу и по законима науке о српском језику, и пре свега прибирајући и критично усвајајући оне речи, које овамо иду, а у српском се народу налазе;

г) да се стара о распрострањању хигијенских знања у народу штампањем популарних књига;

д) да се брине о материјалном и моралном положају и унапређењу лекарске корпорације.

Лекарско друштво има свега 147 чланова; они се деле на редовне, дописне и почасне.

Редовних има 31

Дописних 81

Почасних . . . . . : 35

Капитал друштвени износио је 1866 г. 4700 динара, а 1200 динара даје друштву, на име годишње помоћи, краљ од Србије, Милан први.

Друштво издаје «Архив српског лекарског друштва» у два низа: први се зове: «Архив I одељка» а други: «Архив II одељка». У први одељак долази друштвени рад на појединим састанцима и чланци појединих чланова; а у други књиге, које су поједини чланови друштвени написали или превели.

Од Архива I одељка издало је друштво до сада 9 књига а од Архива II одељка издало је 21 књигу.

«Учитељско друштво» основано је 28 Октобра 1881 године. Ово друштво чине учитељи и учитељице основних школа у Србији; а по правилима од 1882 године, смер му је: ширење и унапређивање просвете у народу, а осем тога и међусобно потпомагање чланова удружења и њихових породица. Главни је одбор учитељскога друштва у Београду; чланова има око две стотине, а у «фонду» своје има капитала 3.231 динар. Учитељско друштво има свој гласник, који изилази недељно, под именом: «Учитељ».

«Удружење јавних правозаступника у Србији» постало је 26 Септембра 1886 године. Смер је овоме удружењу:

1. да чува и уздиже морални углед правозаступничкога реда у Србији;

2. да негује и усавршује правне науке и да заступа све интересе грађанско-правнога живота у Краљевини Србији.

Удружење остварује смер улозима редовних и ванредних својих чланова, а путем свога органа, својих књижевних радова и јавних предавања.

Седиште је одбора, који управља овим удружењем, у Београду. Ово друштво има свој орган: «Бранич».

«Стрељачко друштво» основано је први пут у Београду, и то године 1866, са смером, да се вежба у гађању у белегу, и да, кроз ову мушку забаву и вештину, буди љубав и вољу к отаџбини. Године 1886 ово је друштво имало 236 чланова. У Београду од 1880 године постоји и «Салонско стрељачко друштво», које се у гађању вежба зими, у затвореним просторима и салама. У Србији су од 1883 године постале још четири стрељачке дружине. и то : у Неготину, Ваљеву, Нишу и Крагујевцу. Све ове дружине одржавају међу собом сvezу и, 29 Августа 1886 године, приредиле су у Београду прво земаљско гађање у белегу, које је трајало три дана, и при коме је учествовало деведесет чланова из свих дружина.

«Друштво за гимнастику и борење» прво у Србији, основано је у Београду године 1882, са смером :

1. да заједничким, систематичним телесним вежбањем, екскурзијама, маршевима и борењем ради о развитуку и унапређењу телесне снаге и здравља својих чланова.

2. да о своме трошку спрема учитеље гимнастике.

3. да се стара за оснивање подобних дружина у народу, које би, поред неговања телесне снаге, шириле свест народне заједнице ;

4. да при држању свечаних вежбања нарочито обраћа пажњу на народне игре за снажење тела, уводећи их у систем хигијенске гимнастике ;

5. да приређује нарочита гимнастичка и практична вежбања : а. за женскиње ; б. за децу обојега пола, која немају прилике у школи да гимнастикују и в. за све, који нису у стању платити улоге.

Године 1886 ово је друштво имало осамдесет и седам чланова.

У унутрашњости Србије образовано је друштво за гимнастику само још у Смедереву.

Прво певачко друштво у Србији основано је у Београду, од прилике пре триестину година. Данас има ових друштава око двадесет и пет у свој Србији.

У година 1883 основано је у Београду «Уметничко друштво», али оно до данас није ни најмањег знака од живота показало.

«Друштво за потпомагање и васпитање сиротне и напуштене деце у Београду» установљено је почетком 1880 године, у Београду. Ово друштво има смер. да потпомаже и васпита сиротну и напуштену децу:

- а. старањем, да се напуштена деца упуте на рад или школу;
- б. установом склоништа за недораслу децу;
- в. потпомагање сиротних ђака.

Ово друштво има од прошле (1886) године своју кућу, у вредности од тридесет и шест хиљада динара, у коју склања децу примљену на васпитање и неговање; оно располаже осем тога и капиталом од двадесет и четири хиљаде динара и броји три стотине и десет чланова.

«Женско Друштво» основано је 17 Маја 1875 године са смером: да тежи усавршењу женскога пола у правцу саморадње; да помаже сироте и невољне и да дејствује, да се сиромашно женскиње упућује и спрема за добре служитељке и ваљане раденице.

Женско друштво станује у Београду, а чланица редовна може му бити свако женско чељаде, удато или неудато, без разлике вере и народности, које има пуних седамнаест година.

Женско друштво има данас четири стотине и двадесет чланица, а у капиталу има без мало шест хиљада динара, и кућу у којој издржава школу за раденице женскога рада. Ово друштво има свој орган, «Домаћицу», који изилази један пут месечно на два табака.

Женско друштво издржава у Београду о своме трошку раденичку школу, у којој се сироте девојке спремају за добре и самосталне раденице : шваље, везиље и кројачице.¹

Женско друштво има у Београду и свој „Пазар,” а установило га је са смером, да производе народне, кухевне женске индустрије откупљује од оних Српкиња, које су их својом сопственом руком израдиле². У Србији, по већим варошима, има четрнаест подружина овога друштва, у којима се број чланица креће од 15—50.

Српско друштво „Црвенога крста” основано је у Београду, у почетку године 1876, са смером:

1. да у време рата, поред српског војног санитета и сагласно с наредбама војних власти, учествује у лечењу и неговању рањених и болесних војника и у администровању војних болница;

2. да у време мира спрема све, што је потребно за ту помоћ у време рата.

Српско друштво „Црвенога Крста” оснива своју радњу на међународној, женевској конвенцији од 22 Августа 1864 године.

¹ У ову школу примају се као ученице оне девојке, које су између 13 и 17 година, доброга владања и по што положи пријамни испит. У овој школи учење траје три године, и, осем поменутих радова, у њој се учи још и српски језик и рачун. Која од ученица добије кроза све три године одличну оцену и у владању и у раду, добија од друштва на дар велику шиваћу машину. Средње ученице добијају по свршетку школе малу шиваћу машину.

За време учења у школи ученице раде само друштвени посао, и за то добијају 50% а одличне 72% од зараде.

² Оваки производи примају се у „Пазару“ Женскога друштва и тако, да се у њему само изложе на виђење или, да се за рачун произвођачице, по утврђеној цени продаду. Да би произвођачице јевтиније могле производити, „Пазар“ им посредује куповање сировога материјала из прве руке, дакле што је могућно јевтиније, и даје им га на израду, откупљујући рад по утврђеној цени.

У „Пазару“ раде: надзорница, касирка, три проценитељке и продавачица са својим особљем.

Н А Р О Д

Капитал друштвени на крају 1884 године износио је:

У готовоме новцу	114.141·41	дин.
Кућа с плацем у Београду	100.000·00	«
Материјал у магацину	60:000·00	«
Три санитетске колоне	98.000·00	«
Свега	367.141·41	«

Ово друштво има у Србији око седамдесет пододбора, и за време краткога свог опстанка вршило је свој задатак у три рата: у рату за независност, 1876, 1877 и 1878 године и у рату српско-бугарском, год. 1885.

У ИМЕ
ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА
АЛЕКСАНДРА I.
по милости божјој и вољи народној
Краља Србије
МИ КРАЉЕВСКИ НАМЕСНИЦИ

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НАРОДНА
СКУПШТИНА РЕШИЛА И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО :

ЗАКОН

О

ОПШТИНСКИМ КОШЕВИМА

Чл. 1.

Да би општине могле да укажу најнужнију помоћ својим становницима у исхрани, кад они услед неродице или каквог непредвиђеног случаја, као : пожара, поплаве, или града, остану без хлебне хране или семена за сејање, имају се у свакој општини подићи општински кошеви и амбари, у којима ће се чувати храна за намирнице ових потреба, а коју ће становници општине бити дужни да уложе по одредбама овога закона.

Општине вароши и варошица могу новчаним уложима основати фонд за ове цели, и у том случају не морају подизати кошеве. О томе ће се решити на општинском збору.

Чл. 2.

Храна у општинским кошевима мора бити у кукурузу или у белом житу; њу улажу у општински кош све пореске главе, које плаћају ма који вид непосредног пореза, изузимајући слуге.

Ово исто важи и за улоге новчане.

Чл. 3.

Свака пореска глава (чл. 2.) мора да уложи, ако улаже у кукурузу, по 90 килограма у клипу, а ако улаже у белом житу — у пшеници, по 60 или у ражи по 70, у јечму или крупнику по 90 или овсу (зоби) по 100 килограма.

У општинама вароши и варошица, које су закључиле оснивање новчаног фонда, уложиће свака пореска глава по 8 динара у новцу.

Чл. 4.

Овом храном, односно новцем, располаже и рукује дотична општинска власт по прописима овога закона. Храна ова као и новац не може се узети у попис ни за чији рачун, нити може послужити за залог.

Чл. 5.

Све општине су дужне да до краја 1892. године потпуно уреде своје кошеве или новчане

фондове, попуне или једно или друго, и сав посао око овога сврше, како се то овим законом прописује.

А у свакој потоњој години, храна или новац редовно ће се прибирати и од приновљених пореских глава, било да су оне приновљене прираштајем или досељењем.

Општина је дужна свакоме улагачу издати признаницу на уложени улог, био он у новцу или у храни.

Чл. 6.

Храна из кошева, прикупљена по закону од 22. Октобра 1854. год. и његовим допунама, која је у готовини, као и она која је на дугу, у колико се може наплатити до означеног рока (чл. 5.), сматраће се да је прикупљена од свију пореских глава дотичне општине, па ће се оно, у колико недостаје према броју пореских глава и одредбама овога закона, подједнако прикупити од свију пореских глава и у одређеноме року (чл. 5.) кошеви попунити.

Чл. 7.

Новце прикупљене у место хране у варошима и варошицама дужне су општинске власти предавати јавним новчаним заводима на камату, с правом отказивања у свако доба.

Те новце не може ни општинска ни државна власт употребити ни на шта друго, до на цел, ради које се по овоме закону храна у кошеве даје, и новци место хране прикупљају.

Чл. 8.

Која пореска глава у општини не положи свој улог у натури или новцу у одређеном року, општинска ће је власт принудити на то егзекутивним путем.

Чл. 9.

Ко један пут, ма у којој општини уложи цело свој улог, било у новцу, било у храни, па се одсели у другу општину, у тој општини задобија право на зајам у храни, а не мора поново улагати овај улог.

Чл. 10.

Кошеви и амбари, који су већ подигнути, и који постоје на основу закона од 22. Октобра 1854. године, имају се задржати и даље за ову цел.

Чл. 11.

Општински кошеви и амбари имају се подићи, с погледом на члан 5., и у толикој просторији, да се у њих може сместити не само сва прибрана храна, на основу члана 5. овог закона, но да се у њих може сместити још за једну трећину више од прибране хране.

Чл. 12.

Где се општина састоји из више села, потребни кошеви и амбари могу се подићи у сваком селу, ако то реши дотични збор села и ако је село веће од 50 пореских глава. У противном

случају, за село мање од 50 пореских глава, има да се подигне заједнички кош и амбар у оном крају општине, где збор целе општине то реши.

Чл. 13.

Кошеве и амбаре дужна је свака општина да подигне на сувом, оцедном и сигурном месту, и то у близини општинске односно селске куће, ради лакшег надзора и чувања хране, али ни сви потребни кошеви ни сви потребни амбари не морају бити под једним кровом, но могу бити подвојени у више зграда, ради сигурности од елементарних случајева.

Чл. 14.

Кошеве и амбаре подиже и одржава општина о свом трошку.

Чл. 15.

Нова храна у кукурузу уноси се у кошеве месеца Новембра и Децембра; а ситна храна од почетка Септембра до краја године. Сува пак храна прима се и уноси у свако доба године.

Храна, која није потпуно зрела, здрава и једра и која није потпуно чиста од уродице и других смеша, не сме се никако ни примати у кошеве и амбаре.

Чл. 16.

Сва храна у општинским кошевима и амбарима стоји под непосредним руковањем дотичне општинске власти, а под врховним надзором ми-

министра народне привреде. За исправност количине хране, која је примљена и смештена у кошеве и амбаре; за њено добро одржавање и чување, као и за примљене суме новаца у место хране, одговорни су солидарно они општински органи, који су за руковање и чување одређени.

Исто тако су они солидарно одговорни, ако храна или новчани улози нису прикупљени у одређено време.

Министар народне привреде прописује правила о руковању овом храном и новцем.

Чл. 17.

Ради контролисања исправности количине хране, као и да ли се она одржава у добром стању, дужан је одбор општински бар један пут у години извршити преглед и премеравање хране и уверити се о исправности њене количине и каквоће. А стални окружни одбор може у свако време наређивати преглед и премеравање хране. Трошкови, који се учине око овог прегледа и премеравања, падају на терет дотичне општине.

Чл. 18.

За неоправдани мањак у храни у општинском кошу или амбару, осудиће се руковалац на накнаду штете; а ако би се уз то нашло, да је у руковању храном било и злоупотреба, кривци ће се осудити и на казну по кривичном закону.

Чим се нађе ма какав неоправдан мањак у храни или неисправност у њеном одржању (чл. 16.),

општински или стални окружни одбор или министар народне привреде доставиће тај случај дотичној истражној власти, која ће, по свршеној истрази, дело спровести суду.

Чл. 19.

За вођење рачуна о општинској храни, односно новцу, прописиће министар народне привреде у договору с Главном Контролом нарочите формуларе потребних књига најдаље за десет месеци, од кад овај закон у живот ступи.

Чл. 20.

За нову храну, која се смести у кошеве и амбаре, признаваће се после прве године дана губитак у рачунима на име сасушивања и растура, и то код кукуруза 30%, а код остале хране 8%.

Чл. 21.

На крају године, а најдаље до краја Јануара идуће године, подносиће свака општина рачуне о храни или о новцу сталном окружном одбору и Главној Контроли на преглед и одобрење.

Тако исто је она дужна да на крају сваке године подноси министру народне привреде извештај о стању хране у кошевима и амбарима, или то исто о новцу, ако је новац место хране.

Ако надлежни рачунополагач не би то у том року извршио, казниће га окружни одбор са 10 до 50 динара.

Чл. 22.

Сваки, који је уложио храну, било у природи било у новцу, има права, у случају нужде, за израну или за семе да тражи зајам у храни, и општина је дужна да му зајмом притече у помоћ. Количина зајма појединоме потражиоцу одређиваће се према потреби његовој, према имућности фонда и према целокупноме броју потражилаца тога времена у тој општини.

Храна ће се давати из општинског коша на зајам само на израну и онима, који је нису уложили у општински кош, али не могу с друге стране добавити храну за израну, а по закону би пали на терет издржавања општине.

Чл. 23.

Да се коме учини зајам, потребно је претходно одобрење општинског одбора, који ће имати да оцени умесност зајма. Чим се појави случај, да у једној општини траже зајам више од једне петине њених пореских глава, општина је дужна да о томе одмах извести своју надзорну власт, а ова министар народне привреде, како би се и он од своје стране постарао, да становници дотичне општине не дођу у критичан положај због исхране.

Чл. 24.

У општинама вароши и варошица, где је новчани фонд, неће се издавати зајам у новцу, већ у храни.

Тога ради општине ће претходно у таквим приликама јавним надметањем утврдити погодбу с једним или више лица, која ће издавати општини храну, потребну за њене потражиоце.

Чл. 25.

Сваки је зајмопримац дужан дати му количину хране вратити општини одмах по првој жетви или берби нове хране, а у времену кад се она прима у кошеве и амбаре.

Рок повраћаја зајма може министар народне привреде продужити само на случај неродице или елементарног случаја, и то само за једну годину дана.

Храна се враћа у оној истој врсти у којој је и примљена, и то с процентом: код кукуруза 30⁰/₀, а код остале хране 8⁰/₀ на сасушивање и на растур.

Чл. 26.

Све писмене радње око позајмљивања и враћања по овоме закону ослобођавају се сваких такса.

Чл. 27.

Кад нема бојазни да ће становници које општине доћи у оскудицу за своју исхрану, она може и дужна је, по одобрењу свога збора и министра народне привреде, у случају нужде, притицати у помоћ и другој општини, пружајући јој зајам у храни, односно новцу, на јемство њено, а под условима прописаним у чл. 25.

Чл. 28.

Храна која лежи у кошевима или амбарима замењиваће се увек новом, кад се нађе за потребно

или корисно. Ово замењивање вршиће се на предлог општинског суда а по пристанку одбора и одобрења министра народне привреде.

Замењивање хране новом и здравом може бити на три начина: или ће општински одбор донети одлуку, да сви улагачи приме равномерно стару или квару подлежну храну на утрошак, с обвезом, да је сваки свој део дужан вратити у здравој и чистој храни с прописним процентом, и то још у истој години и времену кад се храна прима у кошеве; или ће општински одбор донети одлуку, а на основу ње тражити одобрење од министра народне привреде, да се стара, квару подлежна храна, прода јавним надметањем, па да се за добивену суму новаца, такође јавним надметањем, набави нова, здрава храна, са прописаним процентом (чл. 25.). Овако ће се радити и у томе случају, кад се укаже прилика да се стара у кошевима лежећа храна може продати бољом ценом а у исто време нижом ценом набавити у кошеве нова храна. У оба ова случаја надметање руководи општински суд, а цене, како за продају старе, тако и за куповину нове хране, контролише и одобрава стални окружни одбор.

Трећи је начин замењивања хране, кад се она још није почела кварити, да се стара храна са знањем и одобрењем сталног окружног одбора, уступи по нијачној цени војном магацину, а набавка нове да се изврши начином, предвиђеним у горњем другом случају замењивања.

Чл. 29.

Ако се за суму, која је добивена од продане старе хране, не би могло исто толико набавити нове, тада ће се мањак и прописни проценат (чл. 25.) попуњавати свагда на крају године равномерним разрезом од улагача.

Исто тако ће се попуњавати и сви други недостаци који би се појавили према броју пореских глава, а произишли би таквим поводом, за који нико не може бити окривљен, као што су елементарни или други несавладљиви случајеви, или се, најзад, позајмљена количина хране није могла наплатити од дужника на начин, како се приватни дугови наплаћују.

Чл. 30.

На случај мобилизације војске, или на случај рата, може се храна, која се затекне у готовини у општинским кошевима, односно новац, на предлог министра војног, а по решењу министарског савета, узети из општинских кошева, односно фондова, до две трећине и употребити на исхрану војске; али је држава дужна свакој општини вратити узету количину хране односно новца у року од десет месеци по свршеној демобилизацији, или храну исплатити у истом року новцем по пијачним ценама, које тада буду владале.

Чл. 31.

Министар народне привреде прописаће правила и упуства за извршење овога закона, најдаље за десет месеци, од кад овај закон у живот ступи.

Кад овај закон ступи у живот, престаје важити закон о општинским кошевима од 22. Октобра 1854. године са свима његовим доцунама.

Препоручујемо свима Нашим министрима, да овај закон обнародују и о извршењу се његовом старају; властима пак заповедамо, да по њему поступају, а свима и свакоме, да му се покоравалу

19. Децембра 1889 год.

у Београду.

Јов. Ристић с. р.

К. С. Протић с. р.

Ј. Вели-Марковић с. р.

(М П.)

Видео и ставио државни печат,

чувар државног печата,

министар правде,

Гл. Гершић с. р.

Председник министарског савета,

министар иностраних дела,

генерал,

С. Грујић с. р.

Министар грађевина,

П. Велимировић с. р.

Министар финансије,

д-р М. В. Вујић с. р.

Министар

просвете и црквених послова,

Св. Милосављевић с. р.

Министар правде,

Гл. Гершић с. р.

Министар

народне привреде,

Ст. Р. Поповић с. р.

Министар

унутрашњих дела,

К. С. Таушановић с. р.

Министар војни,

инженер,

Д. Бурић с. р.

4

ПРЕГЛЕД НОВИХ КЊИГА

1. КОМЕНТАР ЗАКОНА О РАДУ: СА ОДАБРАНИМ ПОДЗАКОНСКИМ ПРОПИСИМА, СУДСКОМ ПРАКСОМ И ОБРАСЦИМА ЗА ПРИМЕНУ ПРОПИСА: ПРЕМА СТАЊУ ЗАКОНОДАВСТВА ОД 1. СЕПТЕМБРА 2017. ГОДИНЕ
Зоран М. Ивошевић, Милан З. Ивошевић
Београд: Службени гласник, 2017.
2. ЗАКОН О ПОЛИЦИЈИ; ЗАКОН О ЈАВНОМ РЕДУ И МИРУ; ЗАКОН О ЈАВНОМ ОКУПЉАЊУ: ПРЕМА СТАЊУ ЗАКОНОДАВСТВА ОД 3. АПРИЛА 2018. ГОДИНЕ
Београд: Службени гласник, 2018.
3. КОМЕНТАР ЗАКОНА О ИЗВРШЕЊУ И ОБЕЗБЕЂЕЊУ: СУДСКА ПРАКСА, ТЕОРИЈА
Младен Николић, Небојша Шаркић
Београд: Службени гласник: Правни факултет Универзитета Унион, 2018.
4. КОМЕНТАР ЗАКОНА О ИЗВРШЕЊУ И ОБЕЗБЕЂЕЊУ: СА ОДАБРАНОМ СУДСКОМ ПРАКСОМ И ПРИМЕРИМА ПОДНЕСАКА И ОДЛУКА: ПРЕМА СТАЊУ ЗАКОНОДАВСТВА ОД 25. ДЕЦЕМБРА 2017. ГОДИНЕ
Гордана Станковић, Душица Палачковић, Александра Трешњев
Београд: Службени гласник, 2018.
5. БИОЛОШКИ СЛОМ И НЕСТАЈАЊЕ СРБА У ХРВАТСКОЈ: 1880–2011: ОД ВИШЕГЕНЕРАЦИЈСКОГ И СТАРОСЈЕДИЛАЧКОГ, АУТОХТОНОГ И КОНСТИТУТИВНОГ, ДО МАЊИНСКОГ СТАТУСА
Светозар Ливада
Београд; Нови Сад: Службени гласник; Прометеј, 2018.
6. ДУША ВИНА: СТВАРАОЦИ О ВИНУ, ГРОЖЂУ, ВИНОГРАДУ И ВИНСКИМ БОГОВИМА
Приредио Славиша Орловић
Београд: Службени гласник, 2018.
7. КРИВО СРАСТАЊЕ
Мухарем Баздуљ
Београд: Службени гласник, 2018.
8. ЈУГОСЛАВИЈА, ПОСЛЕДЊИ ДАНИ: 1989–1992.
Књ. 1: „СВИ СРБИ У ЈЕДНОЈ ДРЖАВИ”
Коста Николић
Београд: Службени гласник, 2018.
9. НЕ УБИТИ ПТИЦУ ДРОЗДА
Бранислав Петровић
Београд: Службени гласник, 2018.
10. У ЕГЗИСТЕНЦИЈАЛИСТИЧКОМ КАФЕУ: СЛОБОДА, БИЋЕ И КОКТЕЛИ СА СОКОМ ОД КАЈСИЈА
Сара Бејквел
Београд: Службени гласник, 2018.

11. КИНА У ЕВРОПИ
Сања Арежина
Београд: Службени гласник, 2018.
12. БРАНКО ЋОПИЋ: „КУЈЕМ СВОЈУ ЖИЦУ”:
ИНТЕРВЈУИ И АРХИВСКИ ДОКУМЕНТИ
Приредила Олга Красић Марјановић
Београд: Службени гласник, 2018.
13. КАКО САМ УСПЕО: МЕМОАРИ
Карл Малден
Београд: Службени гласник; Асоцијација Српска веза, 2018.
14. О УКИДАЊУ ПОЛИТИЧКИХ ПАРТИЈА
Симона Веј
Београд: Службени гласник, 2018.
15. ПРЕДСКАЗАЊА & ФИЛОЗОФИЈА И АФОРИЗМИ
Леонардо да Винчи
Београд: Службени гласник, 2018.
16. СТВАРАЊЕ СВЕТА И ВРЕМЕ
Свети Августин
Београд: Службени гласник, 2018.
17. УСПОН И ПАД „ПРВЕ ДРУГАРИЦЕ” ЈУГОСЛАВИЈЕ: ЈОВАНКА БРОЗ И
СРПСКА ЈАВНОСТ 1952–2013.
Ивана Пантелић
Београд: Службени гласник, 2018.
18. ТО ЈЕ ОВДЕ НЕМОГУЋЕ
Синклер Луис
Београд: Службени гласник, 2018.
19. О ПАПИ
Жозеф де Местр
Београд: Службени гласник, 2018.
20. ШУМА НОЋИ
Ђуна Барнс
Београд: Службени гласник, 2018.
21. СЛУЧАЈ АРНОЛФИНИ: ТАЈНЕ ВАН АЈКОВЕ СЛИКЕ
Жан-Филип Постел
Београд: Службени гласник, 2018.
22. МУЗЕОПИСИ
Ненад Новак Стефановић
Београд: Службени гласник, 2018.
23. ВАМПИРИ У СРБИЈИ У ХVIII ВЕКУ: КЊИГА И КОМЕНТАРИ
Београд: Службени гласник, 2018.

24. АВИЈАТИЧАР
Јевгениј Водолазкин
Београд: Службени гласник, 2018.
25. ОГЛЕДАЛО НИШЧИХ ДУША
Маргерит Порет
Београд: Службени гласник, 2018.
26. „Е, Е, ШТА ЈЕ ТО?": ЕВНУСИ У ВОЈНОМ ВРХУ ВИЗАНТИЈСКОГ ЦАРСТВА (780–1025) = „АИ АИ, ТИ ТАУТА?": EUNUCHS IN THE MILITARY LEADERSHIP OF THE BYZANTINE EMPIRE (780–1025)
Бојана Крсмановић
Београд: Службени гласник; Византолошки институт САНУ, 2018.
27. КОСОВИЗАЦИЈА ЕВРОПЕ: БУГАРСКИ КАДРИЛ:
ПИСМА СРПСКОГ ДИПЛОМАТЕ ИЗ СОФИЈЕ
Срећко Ђукић
Београд: Службени гласник, 2018.
28. „АНЂЕО” НАД СРБИЈОМ: БУГАРСКИ КАДРИЛ:
ГЛАС СРПСКОГ ДИПЛОМАТЕ ИЗ СОФИЈЕ
Срећко Ђукић
Београд: Службени гласник, 2018.
29. МАЛА ЗБИРКА МИСЛИ УМЕТНИКА
Приредили Никол Масон, Јан Кодал
Београд: Службени гласник, 2018.
30. ЕВРОПА НА КАЛЕМЕГДАНУ: „ЦВИЈЕТА ЗУЗОРИЋ”
И КУЛТУРНИ ЖИВОТ БЕОГРАДА 1918–1941.
Радина Вучетић
Београд: Службени гласник, 2018.
31. УЖАСИ ПОСТМОДЕРНЕ
Лазар Стефановић
Београд: Службени гласник, 2018.
32. О ГРЕХУ, ПАТЊИ, НАДИ И ИСТИНСКОМ ПУТУ:
ИЗ ОСТАВШТИНЕ
Франц Кафка
Београд: Службени гласник, 2018.
33. НЕШТО ЈЕ У ВОДИ
Кетрин Стедман
Београд: Evro book, 2018.
34. МЛАДА БОСНА
Радослав Гаћиновић
Београд: Evro book, 2018.

35. ГДЕ НЕСТАЈУ ОДБЕГЛИ
Ема Роули
Београд: Euro book, 2018.
36. ИЗМЕЂУ НАС
Сенди Џоунс
Београд: Euro book, 2018.

PREPORUČUJEMO

1. Miljenko Jergović: **SELIDBA** / Beograd: BOOKA, 2019.

Preuzeto sa sajta: <https://www.makart.rs/knjige/knjiga-selidba-miljenko-jergovic-20936>

Koja je najbolja prilika za pospremanje, za bacanje nepotrebnih, nagomilanih stvari, pronalaženje onih za koje smo smatrali da smo ih davno izgubili, za arhiviranje, za slaganje i preslaganje? Tako opsežan zadatak čovek sebi ne može davati često u životu. Najbolja je prilika za to selidba. No često selidbe znaju biti hektična pakovanja u kutije koje će ostati neotvorene. Retki su oni koji mogu da rade inventuru, sagledavaju stvari i polako o njima odlučuju.

Pred nama je upravo jedna takva knjiga, *Selidba* Miljenka Jergovića. U već mitskom književnom mestu, na sarajevskom Sepetarevcu, u stanu svoga odrastanja, u kojem mu je umrla majka, u koji se slila većina ostavštine Stublerovih i Rejcovih, autor prebira po dokumentima, po knjigama, po materijalnim i nematerijalnim ostacima, po istoriji jedne kuferaske porodice. Predmeti i dokumenti, novčanik, partijska knjižica, češagija, dedini pokušaji autobiografije i još mnogo toga pripovedaju priču ne samo jedne porodice već i jednog grada, detinjstva i odrastanja u kojoj autor ne šteti nikoga, a ponajmanje sebe i svoje bližnje.

Stan na Sepetarevcu iznova se pred nama materijalizuje sobu po sobu, sa svakim komadom nameštaja, ali, što je još važnije, i sa svim sudbinama ljudi koji su ga nastanjivali ili pohodili. *Selidba* nije samo knjiga, ona je mnogo više od toga, ona je istinski muzej, katalogizovan po najstrožim i najgenijalnijim pravilima struke, ali ne muzejske, nego spisateljske.

2. Mišel Uelbek: **SEROTONIN** / Beograd: BOOKA, 2019.

Preuzeto sa sajta: <https://www.makart.rs/knjige/knjiga-serotonin-misel-uelbek-21098>

Ako ste ikada bili bez snage i probleme pokušali da rešite bežeći od njih, prepoznaćete se, makar malo, u najnovijem Uelbekovom romanu, primamljivog naziva – *Serotonin*.

Suočivši se sa groznom istinom koju otkriva o mnogo mlađoj ženi sa kojom živi, sredovečni Floren-Klod Labrus, do tada udobno zaposlen u Ministarstvu poljoprivrede, uradi jedino što misli da može – nestaje. Sve što nosi sa sobom je pozamašan konto u baci (malo li je?!) i prošlost komprimovanu u 1100 g MacBook Air-a.

Balansirajući po tankoj ivici linije manjeg otpora (gde je jedina borba koju preduzima pronalaženje hotela koji prima pušače), survava se u depresiju. Spas će mu, naizgled, pružiti antidepresiv poslednje generacije, komercijalnog naziva kaptoriks koji na mnogo efikasniji način povećava nivo serotonina u organizmu.

Okuražen tim malim količinama „hormona sreće” koje mu kolaju po telu, Floren pokušava da se suoči sa svojom budućnošću, nemilosrdno preispitujući prošlost. Potpuno svestan grešaka koje je pravio, a tragajući (kao što svi tragamo, jurimo, grabimo...) za ljubavlju, shvata da jedinu šansu da preživi ima ako pronađe ženu koju je jedino voleo, a koju je razočarao i povredio.

Put ga vodi u Normandiju, na selo, među seljake i radnike, čiji životi zavise od borbe protiv slobodnog tržišta koji im nameće Evropska unija...

Steći će prijatelja, izgubiće veru u bolje sutra, ali – da li će naći ženu za kojom traga...?

Da li će pronaći ljubav?

Duhovit, ciničan, oštar, nemilosrdan, pesimističan... takav je Uelbek.
I, ako imate makar malo gorčine u sebi (a ko nema?!) – morate da ga volite.

3. Mišel Uelbek: **NE MIRIM SE: Lična antologija 1991–2013** / Beograd: BOOKA, 2019.

Preuzeto sa sajta: <https://www.makart.rs/knjige/knjiga-ne-mirim-se-misel-uelbek-27782>

Mišel Uelbek – pesnik? U doba kad svi gledaju da se uže specijalizuju i kad se ulažu napori ne bi li se svi talenti popisali pod određenom, isključivom etiketom, ima i onih koji smatraju maltene nepriličnim za jednog svetski poznatog romansijera, koji je požnjeo sve uspehe, da se i dalje tvrdoglavo bakće poezijom: u tome prepoznaju nedvosmislen primer nečeg nespojivog. Bavljenje poezijom bilo bi, sve u svemu, protumačeno kao nekakav hobi Mišela Uelbeka, kapric koji mu valja dopustiti sa osmehom, pomalo blagim, ali i donekle razdražljivim.

4. Nele Karajlić: **SOLUNSKA 28: O prijateljstvu i izdajama: deo 2.** / Beograd: Laguna, 2019.

Preuzeto sa sajta:

https://www.laguna.rs/n4440_knjiga_solunska_28_o_prijateljstvu_i_izdaji_laguna.html

Drugim delom trilogije posvećene ljudima i događajima koji su prolazili kroz dorćolsku kuću na samoj obali Dunava, Dr Karajlić po ko zna koji put dokazuje kako poseduje neiscrpnu energiju kojom uspeva da se izbori sa najvećim životnim i umetničkim izazovima. Pripovedajući o svemu onome što je snašlo stanare Solunske 28 tokom nemačke okupacije Beograda u Drugom svetskom ratu, Dr Karajlić nudi podjednaki čitalački užitek i onima koji su čitali prvi deo trilogije, ali i onima koji se tek sada pridružuju armiji njegovih vernih čitalaca. Nastavak monumentalne sage o jednoj kući, jednom gradu i dva sveta još jednom potvrđuje da je naša književnost u Dr Karajliću dobila jedan nov, drugačiji i hrabar glas kojim ovaj svestrani umetnik ume i ima mnogo toga važnog da nam kaže.

Vule Žurić

5. Stiven Hoking: **KRATKI ODGOVORI NA VELIKA PITANJA** / Beograd: Vulkan izdavaštvo, 2019.

Preuzeto sa sajta:

<https://www.vulkani.rs/9ffe869b-73fb-43d1-add1-e5a81f3f2936/KRATKI-ODGOVORI-NA-VELIKA-PITANJA.aspx>

Hoking je otkrio neke od najvećih misterija u univerzumu. Duboko je verovao u nauku i njenu moć da reši mnoge probleme na Zemlji. Dok se suočavamo sa ogromnim izazovima poput klimatskih promena, pretnji nuklearnim ratom, razvojem veštačke inteligencije, on svoju pažnju skreće upravo na najbitnija pitanja koja nas se tiču.

Da li će čovečanstvo preživeti?

Da li ćemo kolonizovati nove planete?

Da li postoji Bog?

Uz predgovor glumca koji je osvojio Oskara jer je sjajno predstavio Hokinga na velikom platnu, uvod profesora Kipa Torna i pogovor Hokingove kćerke, ovo je sjajna knjiga i neka vrsta poslednje poruke koju je fascinantan naučni um ostavio čovečanstvu.

5

ЛИСТА НАЈЧИТАНИЈИХ КЊИГА

**ЛИСТА НАЈЧИТАНИЈИХ КЊИГА У БИБЛИОТЕЦИ УПРАВЕ
ЗА ПЕРИОД НОВЕМБАР–ДЕЦЕМБАР 2019. ГОДИНЕ**

1. ОДУСТАЈАЊЕ
Јелена Ленголд
Београд: Архипелаг, 2018.
2. ПИСАЦ КАО ПРОФЕСИЈА
Харуки Мураками
Београд: Геопоетика, 2019.
3. СТОЈЕДНОГОДИШЊАК КОЈИ ЈЕ
МИСЛИО ДА ПРЕВИШЕ МИСЛИ
Јунас Јунасон
Београд: Evro Book, 2019.
4. БРИТ-МАРИ ЈЕ БИЛА ТУ
Фредрик Бакман
Београд: Лагуна, 2019.
5. ДАНИ НАПУШТЕНОСТИ
Елена Феранте
Београд: Booka, 2019.
6. КАФКА НА ОБАЛИ МОРА
Харуки Мураками
Београд: Геопоетика, 2014.
7. ЧОВЕК ПО ИМЕНУ УВЕ
Фредрик Бакман
Београд: Лагуна, 2017.
8. У ТУЋЕМ ГРОБУ
Ијан Ренкин
Београд: Evro-Giunti, 2015.
9. ЗАЈЕДНО У СТАНУ
Бет О'Лири
Београд: Лагуна, 2019.
10. ПУТ ДО КУЋЕ СВАКОГ ЈУТРА
СВЕ ЈЕ ДУЖИ
Фредрик Бакман
Београд: Лагуна, 2019.